Немачка 3,00 DEM, САД 1,25 USD, Швајцарска 2,50 CHF,
Шведска 13,00 SEK, Аустрија 20,00 ATS,
Грчка 300 GRD, Енглеска 1,00 GBP

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

23. VIII 1991. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА LIII ● ЦЕНА: 35 ДИН. ● БРОЈ 2069

Верovали или не!

Даниел Курсел

ГУВЕРНЕР КАНАДЕ 1666. ГОДИНЕ, ПОВЕО ЈЕ ИЗ КВЕБЕКА 500 ВОЈНИКА ПРОТИВ МОХАВК – ИНДИЈАНАЦА. ОНИ СУ ПЕШИЦЕ, ПО ЗИМИ И СНЕГУ, СА КРПЉАМА НА НОГАМА И СА ТЕРЕТОМ ОД 14 КИЛОГРАМА, ПРЕШЛИ 800 КИЛОМЕТАРА. ШЕЗДЕСЕТОРО ВОЈНИКА НИЈЕ ИЗДРЖАЛО НАПОР, А ОСТАЛИ СУ НА КРАЈУ ПУТА БИЛИ ТОЛИКО ИЗНУРЕНИ ДА НИСУ ИМАЛИ СНАГЕ ЗА БОРБУ.

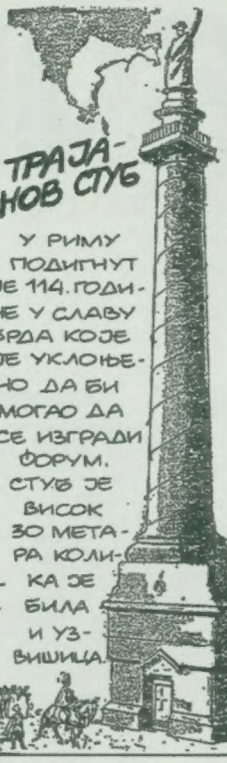

ТРАЈАНОВ СТУБ

У РИМУ ПОДИГНУТ ЈЕ 114. ГОДИНЕ У СЛАВУ ВРДА КОЈЕ ЈЕ УКЛОЊЕНО ДА БИ МОГАО ДА СЕ ИЗГРАДИ ФОРУМ. СТУБ ЈЕ ВИСОК 30 МЕТАРА КОЛИКА ЈЕ БИЛА И УЗВИШИЦА.

КОЛИБЕ

КОЈЕ ПРАВЕ ПРИПАДНИЦИ ЈУЖНОАФРИЧКОГ НАРОДА ЗУЛУ, ИМАЈУ ТАКО НИЗАК УЛАЗ ДА КРОЗ ЊЕГА МОЖЕ ДА СЕ ПРОВУЧЕ САМО ПУЗЕЋИ.

БИКОВИ

СУ У ПРОШЛОМ ВЕКУ У ШПАНИЈИ, ПРЕ НЕГО ШТО СУ ПУШТАНИ У АРЕНУ, ОДВОЂЕНИ МЕЂУ ПСЕ, КАКО БИ СЕ ШТО ВИШЕ РАЗЈАРИЛИ.

ИЛАЛА

ПРВИ ПАРОБРОД КОЈИ ЈЕ ПЛОВИО АФРИЧКИМ ЈЕЗЕРОМ ЊАСА, САГРАЂЕН ЈЕ У ЛОНДОНУ 1875. ГОДИНЕ. ОНДА ЈЕ РАСТАВЉЕН ПА У ДЕЛОВИМА ПРЕНЕТ У АФРИКУ И ПОНОВО ОСЛОЊЕН.

ШЕШИР

ИГРАЧА ИНДИЈАНСКОГ ПЛЕМЕНА АТАМАРА (БОЛИВИЈА) НА ВРХУ ИМА ОГРОМАН ОБРУЧ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● гојазност је записана у генима, а то потврђује истраживање спроведено на Универзитету Лавал у Квебеку (Канада). Дванаест парова близанаца подвргнуто је одређеном начину исхране током три недеље и показало се да: идентични близанци једнако добијају или губе на тежини иако се различито хране.

●●● бамбус цвета само једном у свом животу и одмах потом умире, то јест вене. Цветање бамбуса може да уследи кад биљка напуни десет, двадесет или сто двадесет година, а то се догађа истовремено за све бамбусе на кугли земаљској! Последње такво цветање догодило се 1983. године.

●●● француски национални центар за научна истраживања, чувени CRNS донео је пропис по којем се научници ове установе обавезују да своје научне радове објављују искључиво на – енглеском језику.

●●● Холанђани се спремају да поставе две хиљаде ветрењача које би до краја века снабдевале струјом неких 500 хиљада домаћинстава. Али, под огромним лоптама пропелера страдале би многе птице, па тако овај план мора да сачека док се не нађе неко решење у градњи ветрењача које би спречавало да се птице уплићу.

●●● Национални парк Јелоустон створен је 1872. године као први такав на свету, а по површини од девет хиљада квадратних километара спада и у највеће.

●●● Ив Копан, шеф катедре за праисторију на елитном факултету Колеж де-Франс тврди да су не само сви људи потекли од једног заједничког претка пореклом из источноафричких савана, него су и сва жива бића на свету међусобно повезана. А сви заједно потичемо из Земљине утробе која је кроз потрес и ерупције вулкана избацила не само лаву него и – живот.

Илустровао: Зоран Петканић – Петко

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

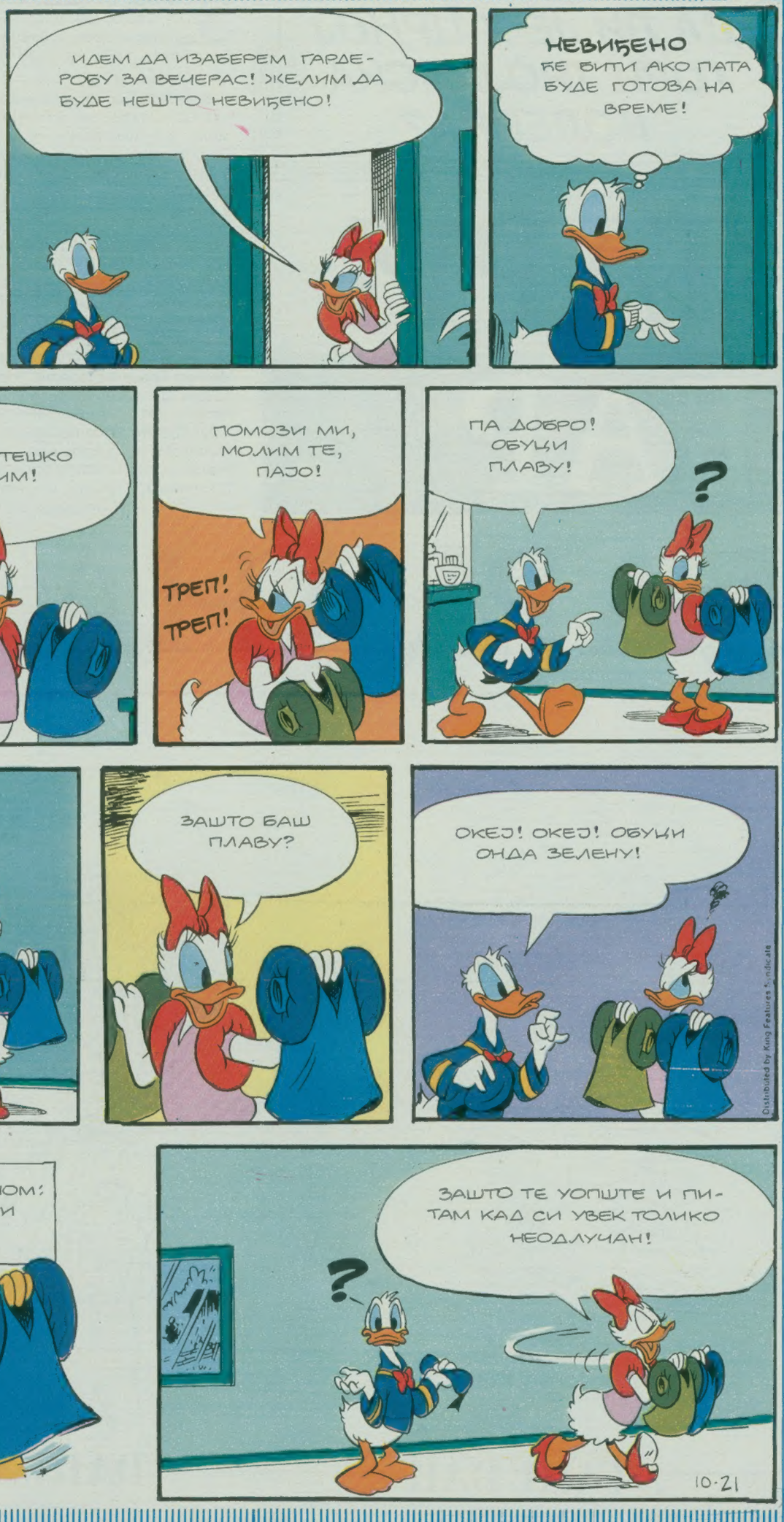

©1990 The Walt Disney Company
All Rights Reserved

Distributed by King Features Syndicate

ДА ЛИ ЈЕ У ЦРНОЈ ГОРИ ТРОЈАНСКА КОЛЕВКА?

СТАРИ БАР ДАРДАНА ОД Т

Знам макро и микро локацију Троје, али због предострожности заштите локалитета, то је за сада тајна.

Ова тврдња архитекте Стева Ратковића из Титограда може да личи на ону – и ми Прајса за трку имамо. Али, мора се признати да је тај исти Салинас Прајс, Мексиканац и заљубљеник у Хомеров еп, потрошио и времена и пара тражећи Троју по Херцеговини, око Габеле. У резултате својих истраживања мало кога је успео да убеди. Вечито питање „Где је Троја?" није разрешио ни Шлиман, а то је и сам својевремено признао. Центар Троје, такозвано „свето место", гробницу и ризницу тројанских владара, није нашао својим ископавањима у Малој Азији. Да ли ово признање познатог научника и истраживача Троје и њега сврстава у „Хомерову слепу публику" којој припадају и безбројни истраживачи који су годинама износили своје претпоставке о могућем правом центру Троје. Тој публици се, вероватно, прикључио и Прајс. Недавно се поново огласио нудећи нову верзију о правој локацији Троје. Наравно, опет негде на нашој Јадранској обали или у њеном залеђу. Један наш трагач за Тројом тврди да је Змајева пећина на Брачу прави кључ у решавању енигме о Троји.

Међа Вука Ма'нитога

Претпоставци архитекте Ратковића да је Троја негде на подручју Старог Бара, помаже тумачење његовог суграђанина Драгана Ђуришића.

– Откад је Р. Салинас Прајс изнео своју хипотезу о Хомеровом епу и попришту десетогодишњег рата, много тога је код нас написано а наведе-

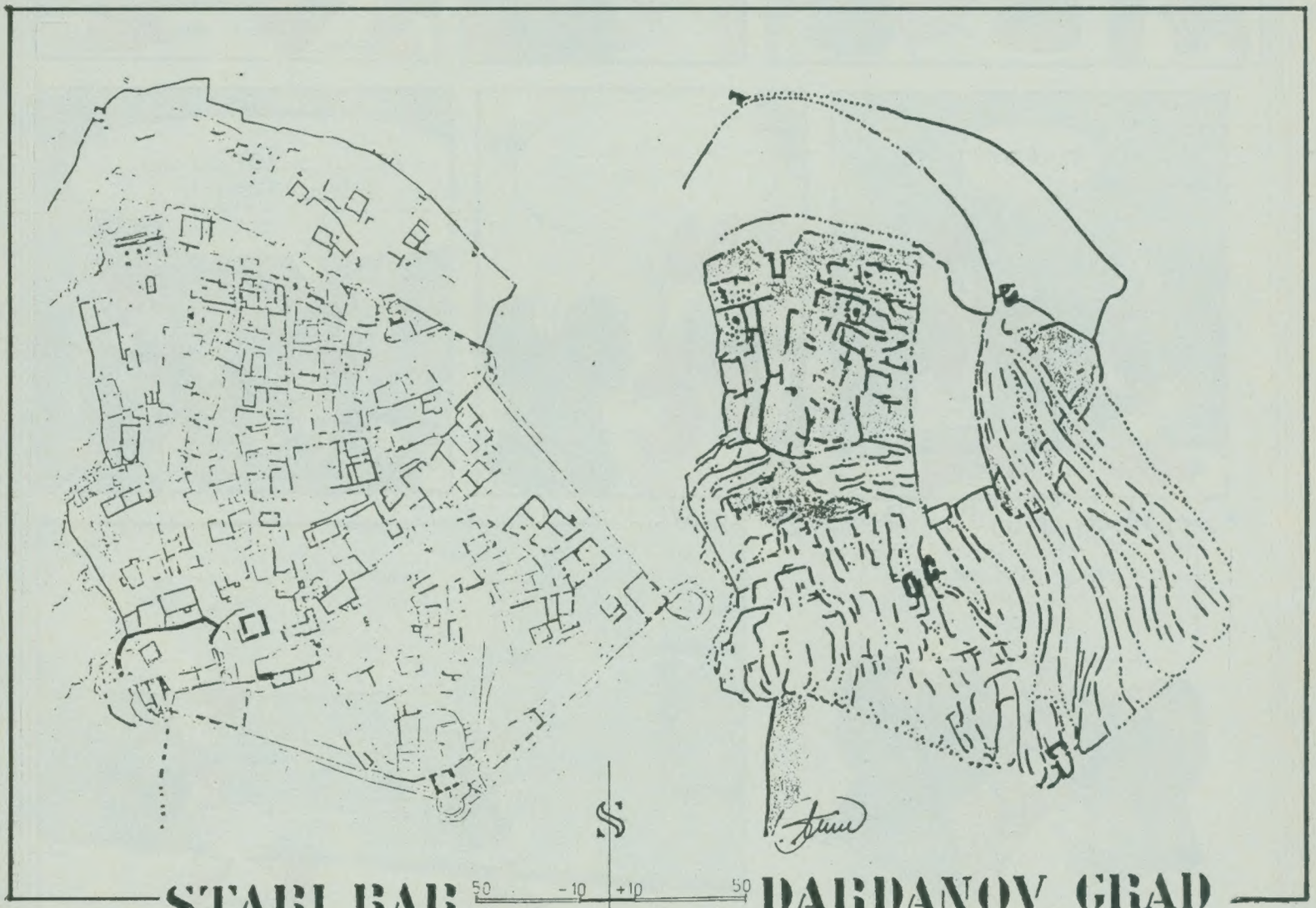

По легенди, Барани су порекло свог града изводили из времена јунака Тројанског рата. Легенда каже да су град Бар основали Тројанци који због старости и изнемоглости нису могли даље

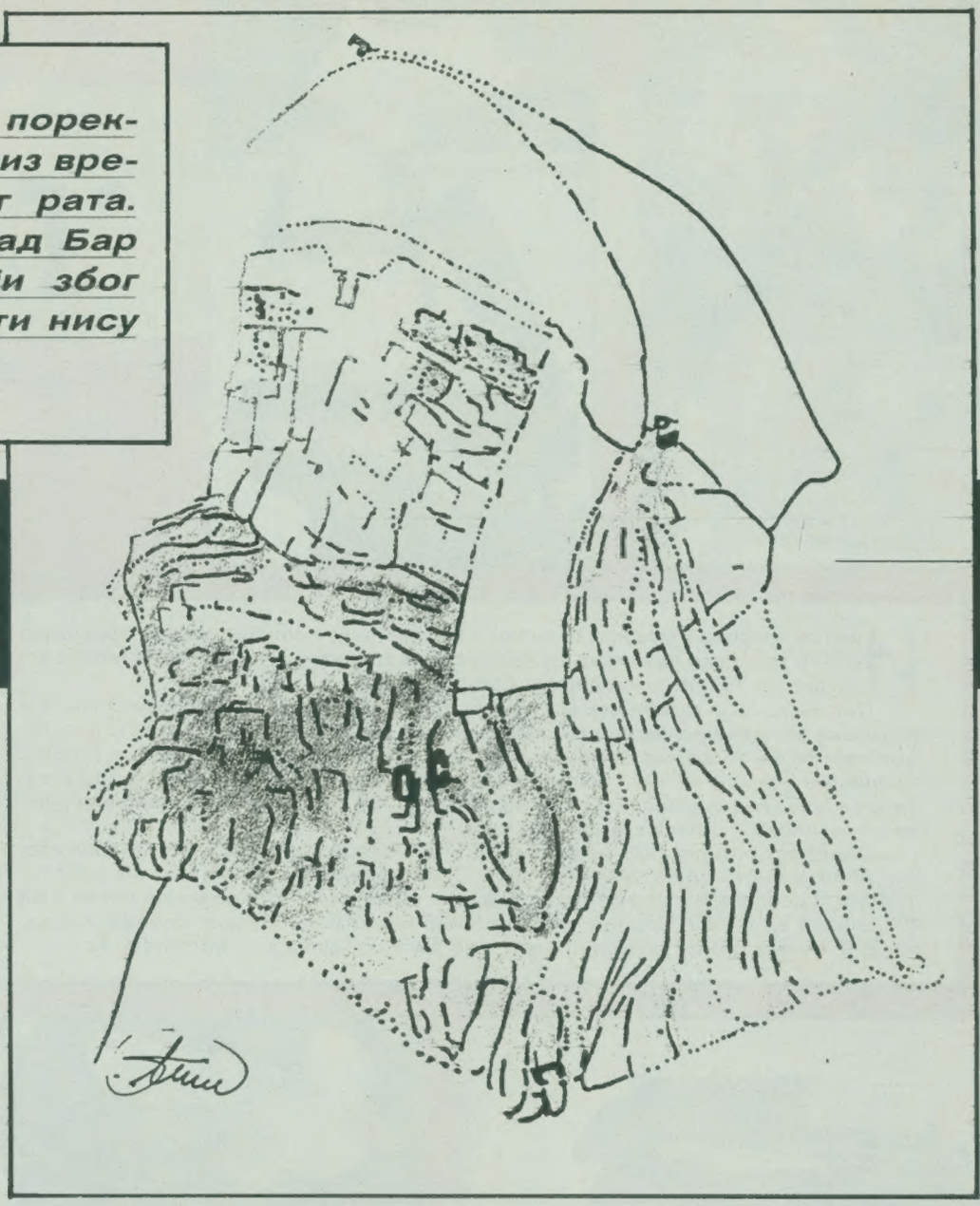

Лик тројанског вође Дардана у основи Старог Бара. Испод Дарданове браде види се „душа града" (аквадукт), или „душа Дарданова".

РОЂЕ

но је и више локалитета на којима би требало да се налазе остаци и древног града, од којих су неки у Црној Гори. Тако се наметнула и загонетка великог зида који је некада омеђавао јужни део Црне Горе, у народу званог Вуковом међом, или много познатијег као „међа Вука Ма'нитога". Ишао је од Бијеле Горе више Грахова, преко Цуца, Кчевске планине, поврх Пјешиваца, преко Острога, планине Бјелопавлићке и Мораче Доње, до Кучког Кома. По неким записима остаци зида били су видљиви све до изнад Дубровника. Ко га је градио и чему је служио овај зид који је, по некима, старији и од Грчке и од Рима и који се сматра највећом грађевином Старог света у Европи?

Тврдећи да се Троја није налазила у Малој Азији, Драган Ђуришић наводи византијског филозофа Стефана из 10. века који напомиње да је Троја била западно од Македоније у суседству Пелопонеза, у земљи Европи. На грчком „еуропа" значи „добро наводњавана", а то свакако није било у Малој Азији.

Ово је вероватно и навело Прајса да Троју тражи на Јадрану. Међутим, западно од Македоније није област Неретве, већ област између Албаније и југа Црне Горе. Острво које се помиње у Хомеровим еповима „Илијада" и „Одисеја" је Сам (Кефалонија), поред Крфа у Јонском мору, и на њему је највиши врх од 1682 метра. Између њега и Мале Азије налазе се грчке планине високе преко 2000 метара. Према томе, са његовог врха није се отварао видик према малоазијској Тројн, како пише у епу. Видик је био могућ само према планини Румији (Иди), изнад Старог Бара, али никако према Габели и Неретви која је далеко од острва Сама.

Дарданове очи

Гледана из птичје перспективе, основа града и утврђења Старог Бара је „слика тројанског вође Дардана". Овај, по Ратковићу вечни град, опстао је неколико миленијума захваљујући аквадукту – водоводу – „души града", односно „души тројанског вође Дардана", како се види на Ратковићевој скици. Тројанци су замислили да овај град траје вечно.

По локалној традицији каже се да су преци Илира, и они сами, били уверени да се овде крије "људска колевка" или колевка цивилизације. О овоме нас и велики Његош обавештава у својој „Лучи микрокозми". Сазнања о највећој тајни постојања „људске колевке" су похрањена „и тој тајни су у гробу кључеви".

Да ли се једна од тих тајни крије према месту на које вечно гледају Дарданове очи. Да би се стигло до правог места – улаза у тајну, једино може помоћи математичка логика – симболика. На микролокацији Троје налазе се одређени симболи чијом се реконструкцијом и геометријском методом долази до свечаног улаза у центар Троје. Локалитет Троје, наравно уколико се до њега дође, крије у себи једно ново сензационално откриће, а то је космичко устројство простора и времена, што би свакако био пионирски корак у сазнању.

Ратковићеву тврдњу да зна макро и микро локацију Троје, универзум, вечити календар, главну системску линију „аорту" из које произилазе физичке димензије земље и рачунање времена, можда можемо прихватити. По њему, сва ова знања била су својина старих народа, тачније Тројанаца. О својим претпоставкама о тачном центру Троје и математичким методама којима се служи у свом истраживању, Стево Ратковић даје објашњење да му у томе помажу материјални остаци старе културе на основу којих је реконструисао сва та знања.

У једно смо сигурни, Стево Ратковић нуди нешто ново у односу на важећу науку, истраживање које би се обавило не тражи велико улагање, а тројанска цивилизација би можда угледала светлост дана. По њему, веровали или не, то би се догодило за само неколико сати.

Вито Недељковић

ЗАМЕНА ЗА

ТЕЛЕФОН

Иако су старине у моди, а то значи и телефони из прошлих дана, у последње време тржиште преплављују телефонски апарати на чије облике нисмо навикли. Уосталом, погледајте и сами...

Они којима се то допада могу да буду задовољни јер је избор велики, а и рађени су за свачији џеп. Ако волите летење и авионе, можете да купите и телефон који ће на то да вас подсећа. Волите ли голф, ту је апарат облика торбе с точкићима без које не могу заљубљеници у овај спорт... Највећи избор имају љубитељи животиња, а мислило се и на најмлађе, па су ту и њихови омиљени јунаци из стрипова и цртаних филмова.

Осамдесет одсто ових модела долази из Јапана, Хонгконга или Тајвана као, уосталом, и многа друга техничка роба. Осим облика, све је као код обичног телефона, а цена им је – кад се долари, марке или лире претворе у наш новац – од 250 динара до 17.000. Код нас их повремено можете наћи у комисионим радњама, али и у приватним продавницама које робу набављају у иностранству.

НОСТАЛГИЈУ

Н - ИГРАЧКА

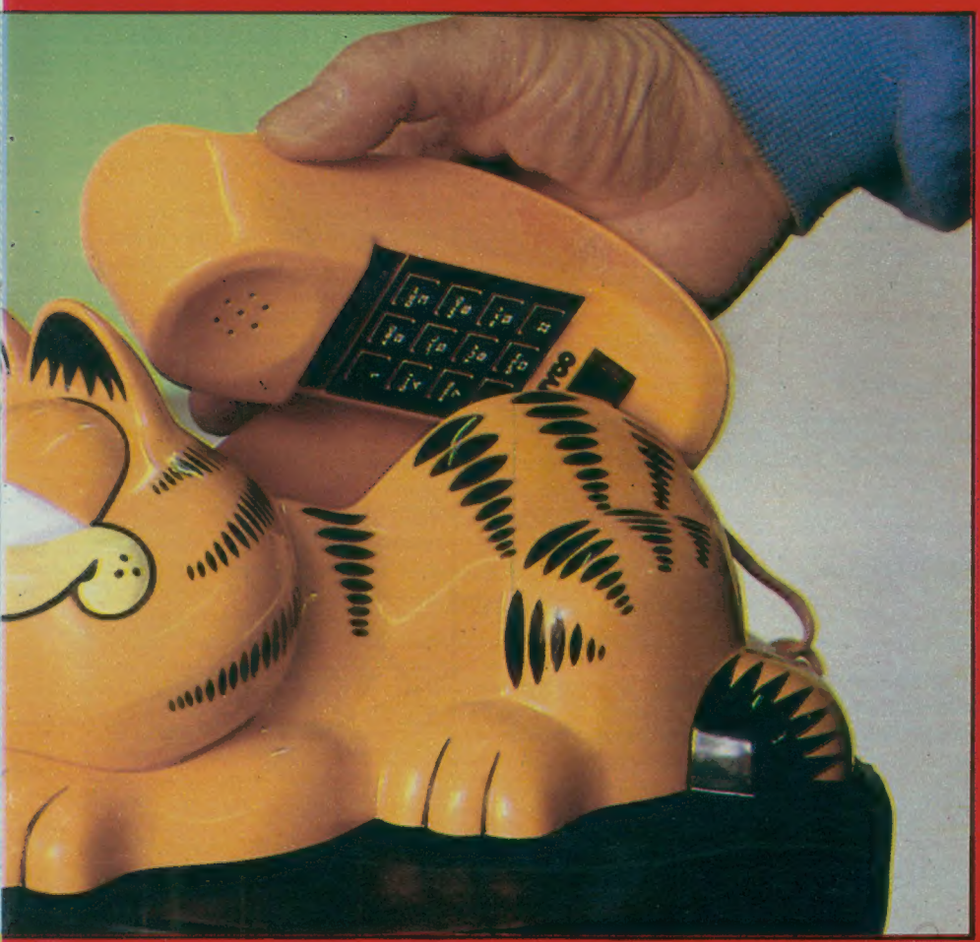

НЕВЕРОВАТНО АЛИ ИСТИНИТО

ПАДОБРАНАЦ МАРАТОНАЦ

На вратима пилотске кабине балона биле су исписане речи: „Највећи корак на свету". И заиста је био! Јер, балон који је носио Џозефа Китингера, капатана Америчког ратног ваздухопловства, налазио се 30 километара високо у ваздуху, једрећи изнад савезне државе Њу Мексико, када је Китингер начинио тај корак и – ушао у историју.

Падајући слободно кроз ваздух, Китингер је сваког секунда добијао на брзини. Падао је из километра у километар, са падобраном чврсто упакованим уз тело. Али, мада је наишао на жестоки ветар у тренуцима док је падао брзином од преко 300 километара на сат, тридесетдвогодишњи Китингер сачувао је присебност. Није му било лако ни да издржи ниску температуру која се повремено спуштала и до 30 степени испод тачке мржњења.

Без обзира на све то, пре него што ће отворити свој падобран неустрашиви капетан падао је као камен више од 25 километара преваливши ту раздаљину за четири минута и 38 секунди – био је то светски рекорд за слободни пад.

Након што је отворио падобран, Китингеру је било потребно 13 минута да прелебди последњих пет километара и спусти се на земљу.

ПРЕСКОЧИО КОНОПАЦ 22.806 ПУТА ЗА ДВА САТА

Аустралијанац Томас Морис имао је чудан начин кретања: волео је да прескаче конопац. Једном је путовао од Мелбурна до Аделајда и натраг (раздаљина од 1.600 километара) – прескачући конопац читавим путем.

На дан 21. новембра 1937. године, Морис је у Сиднеју почео да прескаче конопац пред тројицом мерилаца времена: хтео је да начини неку врсту званичног теста своје вештине и брзине. Отпочео је са 200 прескока у минуту, више од три скока током сваке секунде. Ритам је био толико жесток да су га чланови жирија посматрали као опчињени. Након једног сата установљено је да је Морис обавио 12.000 прескока. Будући да је био свеж, одлучио је да настави још један сат. Није промашио ниједан скок. На крају, његови контролори били су изнурени исто колико и он сам. Јер, избројали су запањујућих 22.806 прескока. Ако би сваки скок био рачунат као корак просечног човека, испало би да је Томас Морис, током та два сата, превалио око 20 километара.

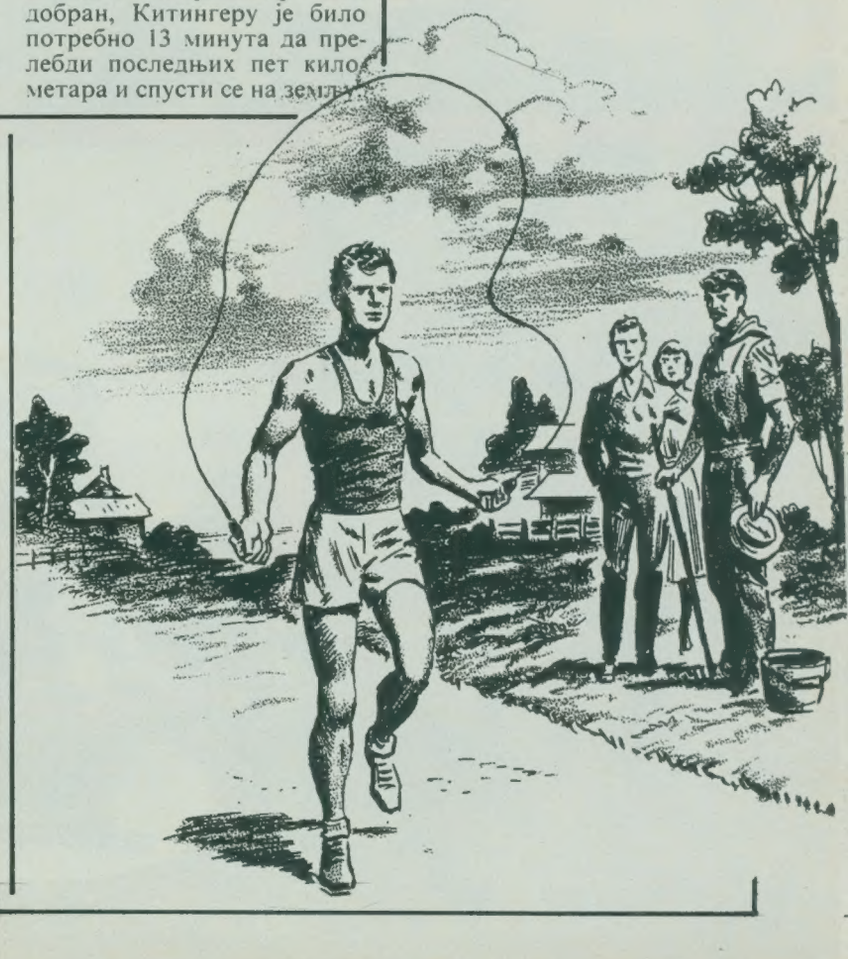

ПТИЦА КОЈА ЛЕТИ И УНАЗАД

Колибри, породица сићушних птица јарких боја, лете потпуно другачије од већине осталих птица. Док лет већине других можете да упоредите са начином на који лети авион – право напред, са постепеним мењањем висине – лет колибрија сличан је лету хеликоптера. Они могу да се крећу право навише, право наниже, или чак да лебде у месту машући својим мајушним крилима тако брзо да поједине покрете не можете да пратите оком. Уз то, колибри су једине птице које могу да лете уназад.

„ИСТРАЖУЈЕМО ЗА ВАС"

1 МИНУТ У ЖИВОТУ НАШЕ ПЛАНЕТЕ

Земаљски дан има 1.440 минута – а сваког минута роде се 272 бебе, направи 680 хиљада сендвича са шунком, а вредне коке снесу чак седам милиона јаја

Имате ли минут времена за нас? Наравно, имате и више од тога, али док будете читали овај текст немојте сметнути с ума да се током тог једног минута на свету деси толико разноврсних ствари да вам је просто жао што минут није дужи – кад једете сладолед, или краћи – кад сте код зубара.

Ево и резултата нашег детаљног извештаја, спремљеног помоћу статистичких годишњака и поверљивих извештаја, о томе шта се збива за само један минут.

На свету се за 60 секунди произведе слатких девет тона чоколаде, 61.000 литара вина и 216.000 литара пива, 155 бицикала, 62 аутомобила и 26 камиона, два клавира, 2600 поткошуља и гаћица, 178 телевизора и 281 радио-пријемник. Произведе се 7935 пари ципела као и десет хиљада комада женских чарапа. Људске руке, машине и роботи направе 34 шиваће машине, 84 машине за прање рубља, 126 телефона, 2.040 тона цемента, 27 тона сребра, 3.500 грама злата, 1.400 тона челика, 7.620 тона угља и 19 гигават-часова електричне струје.

У том минуту испече се 120 тона хлеба, припреми 26 тона сира, 14 тона бутера и 21 тона маргарина. Са поља се покупи 550 тона кромпира, 971 тона пшенице, 933 тоне пиринча и 78 тона парадајза. Произведу се четири тоне какаа, 11 тона кафе, 119 тона грожђа, ухвати се 177 тона рибе и спреми 314 тона меса. Штетног дувана направи се 13 тона, што је довољно за 21.000 цигара и 10 милиона комада цигарета.

Лако је израчунати на основу оних 5.755 тона сирове нафте, које се сваког минута испумпају из земље, да је у светским познатим резервама преостало „црног злата" за још „свега" 20,5 милиона минута бушења. А за тих 60 секунди сагори 4.100 тона нафте у виду бензина, мазута и дизела и веома загади нашу атмосферу.

За један минут се испише, исцрта, наштампа 160 тона папира у виду новина, књига, службених списа, љубавних писама (ту је урачунат и овај број „Забавника"). А да би се добио оволики папир, у том истом минуту – или минут-два касније или раније – мора да се сасече и обради 1.400 великих букви.

Осим што чита оно што је одштампано, у том минуту 17 милиона људи гледа у ТВ-екране, на којима се приказују програми 87.810 телевизијских станица. Истовремено, у биоскопском мраку седи 3,2 милиона посетилаца, за које управо настаје 18,5 метара нових играних филмова.

Просто је невероватан податак да се за тих кратких 60 секунди широм света на наоружање потроши два милиона долара, док се за образовање и школовање издвоји 1,8 милиона зелених новчаница.

Сваки противник алкохола би поставио логично питање откуд то да од 3,9 милиона литара течности, које сви људи на Земљи попију за један минут, настане 4,1 милион литара урина (мокраће), који се излучи у том периоду. Сматра се да је то мање последица попијених 210.000 литара пива, а пуно више оних испијених 1,6 милиона шоља црне кафе.

Још су стари Римљани минуту дали његово име, које значи „мало, ситно". Али, у тој „ситници" дешавају се и веома озбиљне ствари: тако, наша добра, стара Земља кроз свемир превали 1.785,6 километара, а сви постојећи авиони и друге летелице које је направио човек, прелете 25.000 километара.

А нисте знали ни то да у том минуту америчка полиција заплени две пиратске, односно фалсификоване касете са снимцима ваших љубимаца рок-музике, као и да се у тој земљи изврши и 13 кривичних (не)дела.

У том минуту у неким од хотела широм света одседа 649 туриста и пословних људи, а 360.000 људи користи телефон да пренесе некоме мање-више важне поруке. Кад се сабере колико је у том времену нарасла коса на главама свих људи света, добио би се податак о чак 1.100 метара људских власи, које неки шишају, а неки не.

Сваког минута догоде се 24 несреће на радном месту, више од троје људи зарази се вирусом сиде, а чак 12 људи оболи од опаког рака. Неки од несрећника, који се заразио сидом, урадио је то помоћу игле којом је хтео да убризга неки од 600 грама хероина, који је направљен за тих 60 секунди, поред још 4,8 килограма кокаина, који ће тог минута доспети до неког од милиона наркомана.

Језив је податак да ће у том истом минуту, од разних болештина и неухрањености умрети чак 28 мале деце, посебно у Африци, Латинској Америци и Азији. Истовремено ће, статистички гледано, један становник Земље оболети од – шизофреније.

Подаци разноврсни, забавни, тужни. Морамо, на крају, да признамо да овај извештај није потпуно актуелан, јер су подаци, на основу којих је састављен, стари по две-три године, али новијих још нема. Ми не знамо да ли наша статистичка суштина постоји и без нас. Додуше, по принципу вероватноће, јер не посматрамо један конкретни, већ неки општи минут, док сте читали текст, у сваком појединачном минуту, родиле су се 272 бебе, а умрло равно сто људи. А то значи да нас има све више на свету и у свемиру, за који један минут не представља ама баш ништа.

Дубравко Колендић

Илустровао: Љубомир Милојевић – Љубац

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

© 1991 by King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

„ЗАБАВНИК" НА БУРЖЕУ: „МиГ 31"

НАЈВЕЋИ ЛЕТЕЋИ ЛОВАЦ

Пењући заокрет „МиГ-а 31" на Буржеу

Американци су му дали име „лисичар" – намењен је за борбу са стратешким бомбардерима B–1 и лети брже од 3000 km на час

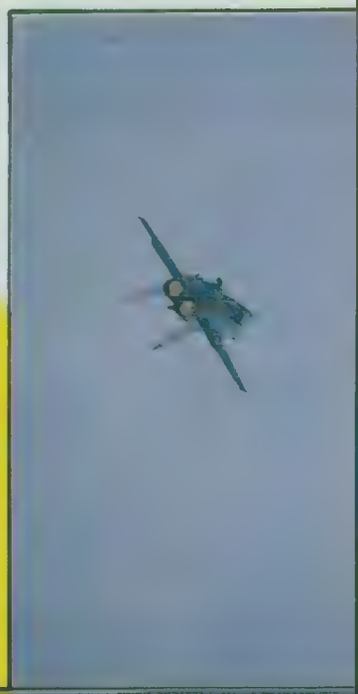

Ретко виђен призор: „лисичар" током демонстрационог лета

ПОЛИТИКИН **ЗАБАВНИК** је и ове, као и ранијих година, био на највећем светском вашару авиона у Француској и одговорно може потврдити да је појава „МиГ–а 31" (НАТО ознака „foxhound", енг. лисичар) прворазредна сензација по којој ће се „Ле Бурже '91" памтити. Тај тешки борбени авион, који Запад зна једино са мутних снимака из извиђачких авиона над Северним морем, запрепастио је све посматраче својом величином и, што је далеко важније – за Совјете невероватно напредном опремом. „МиГ 31" настао је развојем свог старијег брата „МиГ–а 25", а да је то тако сведочи и њихова очигледна спољна сличност. Међутим, сличност се на томе и завршава, јер „тридесет јединица" има сасвим другачије моторе, опремљена је другачијим наоружањем и намењена је другој сврси од „МиГ–а 25".

Као путнички авион: „МиГ 31" на стајанци пред одвлачење на стартну позицију за лет.

Четири циља – одједном

Када се Совјетски Савез, својевремено, нашао угрожен због америчких „крстарећих ракета" и високолетећих извиђачких авиона „SR-

„374" је сасвим обичан „лисичар": У великом вертикалном репу налазе се специјалне антене за комуникацију, затим сензори за дојаву напада од позади, а у њему је смештен и један од танкова за гориво.

ко 45 тона, „МиГ 31" више личи на средњи путнички авион него на пресретачки борбени двосед.

Оно због чега западни посматрачи никада неће заборавити појаву „МиГ–а 31" на овогодишњем Буржеу, свакако је његов радар великог домета, назван, по НАТО кодификацији, „flashdance". Тај уређај ради на принципу фазиране радарске решетке што му омогућава да истовремено осматра, претражује и захвата циљ. Радар може да осматра простор од 70 степени испод и изнад равни у којој се налази летелица и 60 степени лево и десно од смера лета. Домет му је преко 300 километара, а може пратити и десет циљева истовремено. Но, то не значи да свих десет може и да напада. Наиме, један „лисичар" је у стању да одједном гађа „свега" четири непријатељска авиона.

Додуше, радар сличних могућности имају и Американци, али само на стратешком бомбардеру „B–1", што и није чудо, пошто због своје величине могу да се сместе у нос овог огромног четворомоторног авиона. Сада се такав радар тек развија и за амерички „невидљиви" бомбардер „B–2".

Усамљена летелица

Развој „МиГ–а 31" започео је почетком седамдесетих, а први прототип је полетео 1975. године, док је серијска производња започела 1979. године. Авион са ознаком „374", приказан на Буржеу, направљен је 1983. године и до сада је летео око 3000 сати. Летелица „374" је сасвим обична, узета је из оперативне јединице и једино што је на њој посебно урађено било је фарбање у плаво–сиве боје којима Совјети означавају своје летелице намењене јавном приказивању и демонстрационим летовима. У тактичком смислу „лисичар" ретко иде у самосталан лов, већ се обично користи у формацији од четири летелице које су у стању да на висини од чак 18.000 метара пресрећу и чисте простор од око 1000 километара око себе. Сасвим је јасно да је крвни непријатељ „МиГ–а 31" заправо амерички стратешки супersонични бомбардер „B–1" способан да носи крстареће ракете и нуклеарне бомбе. За борбу против њега „лисичар" је снабдевен са четири радарски навођене ракете АА–9 „Амос" великог домета од око 200 километара. Поред тога носи и две ракете ваздух–ваздух средњег домета АА–8 „Апхид", које се наводе на топлоту. Ове друге противавионске ракете „МиГ–31" чешће користи у случају да се брани, а ако му се противник приближи на пушкомет, онда је „јазавичар" снабдевен и топом калибра 23 милиметра. Међутим, „МиГ–у 31" као правој тешкој борбеној летећој крстарици, овакве блиске борбе уопште не одговарају због смањених маневарских способности. Правим ваздушним биткама, какве су се водиле током Другог светског рата, далеко су вичнији „МиГ–29" или, пак, „сухој" „СУ–27". Па ипак, „тридесет јединица" је застрашујућа летећа направа која је толико брза да се због трења о ваздух његова оплата загрева и до 300 степени Целзијусових. Зато је пожељно не додиривати је бар сат времена после слетања – док се не охлади.

Александар Павић

ЧЕДОМОРСТВО У ДИНАСТИЈИ „МИГ"

Да „родитељи", дакле инжењери-пројектанти, могу да свесно „убију" своје „дете", дакле пројекат рецимо новог ловца-бомбардера, потврђује и неславна судбина модела „Ye-33" (на слици). То је био, заправо, посебно конструисан модел будућег „МиГ-а 35" намењен испитивањима у аеродинамичком тунелу. Требало је да то буде леп једномоторац, врло сличан америчком „F-16". Из бироа су поручивали да је једномоторни авион јевтинији за одржавање од сличног двомоторца, па би се тако добио и за треће земље врло прихватљив ловац, што значи да би извозна судбина „МиГ-а 35" била врло светла.

Међутим, совјетска војска се определила за другу филозофију оличену у једном другом „МиГ-у" – оном са ознаком „29", који је, такође, постао извозни хит без обзира на то што има два мотора. Креатори „МиГ-а 35" тако су морали да „удаве" своје чедо, јер држава више није желела да издваја новац за његово издржавање. Данас је овај аеродинамички модел несретног „МиГ-а 35" изложен у музеју „Микојана". То, наравно, не значи да је ознака „МиГ 35" потрошена заувек. Сасвим је могуће (нема поузданих података) да Совјети већ имају неки сасвим други борбени авион који су пројектовали неки други „Микојанови" инжењери и крстили га тим именом.

Несуђени „МиГ 35".

–71", Кремљ је одлучио да направи изузетно брз авион који је у стању да се супротстави тим средствима НАТО–а. Тако је настао „МиГ 31", највећи ловачки авион на свету способан да лети брзином од преко 3000 km/h негде на пола пута до Земљине орбите! По својим димензијама: дуг је преко 22 метра, висок 6 метара, са распоном крила од скоро 13 метара и тежак пре-

Ко се први сетио да каже:

На овој гравири из 15. века приказано је венчање: младенци једно другом „дају руку" уз помоћ попа.

Требало је да прођу хиљаде и хиљаде година док су људи почели један другоме да пружају руку. Свашта су већ били смислили пре него што су се сетили – руковања. А тај основни гест пристојности и доброг васпитања којим данас почиње сваки приручник „лепог понашања" („бон–тон") настао је у Старом Риму, не пре више од две хиљаде година.

Само, руковање нипошто није било знак поздрава, него опрезности! Пружајући десницу отвореном шаком и потом стиском, партнери су један другоме у ствари стављали до знања да не држе, замислите, бодеж. Руковање је самим тим означавало да особе које га изводе немају једна наспрам друге убилачке намере, па је миц по миц оно доцније постало ово што је данас: израз срдачности и пријатељства. Али, прошли су векови док се то није догодило, а током толико времена руковање је стекло своју малу историју.

Брачни и остали уговори

И у римско доба било је стиска руке који није значио само проверу „борбене готовости": на пример, у знак поздрава људи би један другоме стиснули – подлактицу. А када се склапао брак муж је узимао жену за руку, баш као да се рукују у данашњем смислу. Тиме јој је потврђивао заштиту и послушност!

Хришћанство је донело нове обичаје и у погледу... пружања руке. Стисак је пред-

ЕВО РУКЕ

Пружате своју и прихватате туђу десну руку, стисак, може мало и да се протресе. Данас срдачно и безазлено, руковање је настало из сасвим супротних побуда...

Фотографија која је обишла и најежила свет: руковање Стаљина и Фон Рибентропа праћено „државничким" смешком. После је избио рат.

И ово руковање је било историјско. Михаил Горбачов и папа Јован Павле II извели су га на свечан начин 1989. године у Ватикану, као да симболизују „помирење" између СССР и Свете Столице после 72 године.

Ово је једна типично „феудална" слика на којој је овековечено руковање између папе и француског краља Шарла VII који се уз то и клања док прима легат.

Стављао праву церемонију и то приликом уговарања неке свечане и животно важне обавезе. Највећа таква обавеза била је, наравно, она брачна. Отуда се, ваљда у свим европским језицима каже да младожења прво „проси руку" своје одабранице. А она, ако пристане „даје руку", јер то је, тако рећи, све до нашег доба и било управо тако.

У свечане обавезе „давања руке" спадала је и заклетва коју би вазал морао да пружи своме властелину. Изгледало је то овако: вазал, на коленима, пружа своје руке које господар прихвата. Изговарају се и свечане речи заклетве.

Појавиле су се и друге, мање свечане али једнако важне врсте уговора код којих је руковање имало снагу печата и потписа: код купопродаје, на пример. И дан-данас, кад се продавац и купац договоре, обичај је да се рукују, па било то у канцеларији неке међународне компаније, или на сточној пијаци. Зато се и каже:

„Ево рука!"

И подразумева се: после стиска руке, нема назад и нема обмане, договор има да се поштује...

Французи то воле енглески

Да се сада вратимо руковању у знак поздрава. Још до пре стотинак година, оно је било ретка појава која се виђала претежно у отменим круговима. „Обични" људи и у граду и на селу приликом сусрета били су много срдачнији: падали су у загрљај и изљубили би се!

Иначе, у Европи су настале две врсте руковања које су се проширили по целом свету: у Француској је поникло „а ла франсез", а у Енглеској „шејк хендс". Каква је разлика?

Код првог начина руке се само стисну, а код другог – још и протресу. Обе врсте руковања прати исто питање „Како сте?", наравно, на одговарајућем језику. Звучи веома једноставно, али није. Јер, док је руковање било још отмени манир само високих кругова, догодило се да је енглески начин превагнуо у Француској, захваљујући неким енглеским дамама које су се врзмале по двору Луја XV. Волтер је ту моду назвао англоманија и пропратио саркастичним коментарима у свом стилу. Онда су избили ратови, па је енглеско руковање у Француској замрло као непатриотски чин, но не задуго.

Мода енглеског руковања „харала" је Француском у још два снажна таласа, али је зато коначно Француска „дала тон" створивши правила која ће се поштовати у целој Европи. Није нипошто било свеједно како се рукујете, с ким, где, ко први пружа, да ли у рукавици или без итд. Правила лепог понашања постала су строга и утврђена.

Занимљиво је, међутим, да уз ова два начина руковања постоји и трећи, поникао независно и веома далеко од описаних. То је либеријско руковање, настало, наравно, у Либерији – афричкој земљи која никада није потпала под колонијалну власт. Либеријско руковање смислили су ослобођени робови из Америке који су и основали ову невелику, али слободну земљу. Оно се изводи јаким стиском руке после којег сваки партнер пукне палцем о длан онога с ким се руковао. Овај „либеријан шејк хенд" представља посебно срдачан начин руковања.

Срдачно непријатељски

Историја руковања била би непотпуна када не бисмо навели и да је оно понекад прерастало у сопствену супротност. Пример за то је руковање које је ушло у историју, између Стаљина и Фон Рибентропа, Хитлеровог министра за спољне послове. Фотографија где се совјетски вођа рукује са министром свог „најљућег непријатеља" нашла се на свим насловним странама као највећа политичка сензација, а исто то представљао је и уговор о ненападању потписан у Москви тог 22. августа 1939. године. После тог руковања избио је Други светски рат, па остаје да се надамо како ће оно и даље остати у историји као – најзлокобније.

Најзад, руковање се толико раширило и учестало, да је, како то већ бива увек када се у нечему претера, изгубило свој основни смисао: Готово да је оно данас резервисано само за „званичне" прилике, док се познаници углавном поздрављају са „Здраво!" и то у целом свету. О младима да и не говоримо, њима не би ни пало на памет да се рукују приликом сусрета. Можда можемо да закључимо како је руковање већ постало историјска појава и као такво тешко да ће ући у 21. век...

Припремила ***М. Крстуловић***

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

ПРИВИЂЕЊЕ У БЕЛОЈ МАНТИЈИ

Црква Св. Саве обновљена после земљотреса 15. априла 1979. године.

Јеромонах Павле Калањ

Мир овог божјег места, мислио сам, ништа не може да наруши. Ни ова звоњава у празнично јутро, за Цвети. А онда је, подмукло и из дубине земље, затутњало

Као остареле сестре, две црквице самују на једној заравни испод петровачких брда. Она, приљубљена уз стену, је Св. Николе, а друга, што се шепури својим звоником изнад Буљарица и намеће лепотом свим намерницима на путу испод, јесте црква Св. Саве. Овде

ИЗУМИ, ОТКРИЋА,

Где не може човек може „панорамко”

Ово што видите на слици и што вам личи на робота камера је назвала „Панорамик” или, што бисмо ми рекли, Панорамко. Дело је фирме „Егзависион” из Нима у Француској, нове компаније коју су створили млади, енергични технолози заљубљени у свој посао.

Дакле, камера висока 350 милиметара, округла, пречника 148 милиметра, замишљена је за надзирање и контролу свуда где човек не може да има приступа. Рецимо, у базенима са водом за расхлађивање нуклеарних централа.

Сама камера смештена је под заштитном куполом од акрилика, изузетно гврде и провидне пластике. Механизам за оријентацију омогућава јој да се окреће 180 степени, а зум, потпуно аутомагизован, увећава шест пута. Видљивост јој је беспрекорна све до – бесконачности. Слика се добија помоћу мреже од 350 водоравних линија на телевизијском екрану, а камера, уз све речено, има и могућност да отклања рефлекс – одбијање светлости електронским уређајем. Слика која се добија на екрану потпуно је чиста.

Камера подноси изузетно високе температуре, а и притисак. Она, уз остале уређаје, има и показатеље влаге и загревања изнад дозвољеног.

Област команди и контроле над „Панорамком” састоји се из три дела: електронског напајања, затим командне табле која може да се смести на удаљеност од 15 метара и проводника који повезује камеру са командама и доводом енергије који је дугачак чак 300 метара.

Како убити златне убице?

Златна мува Cochiomyia hominivorax недавно је први пут слетела на обале Африке, и то у Либију. Пре тога је живела само у Америци, али данас није тешко прећи океане, па је то вероватно обавила ларва овог инсекта-убице, и то на леђима неке животиње.

Златна мува напада стоку, али и људе, па зато други део њеног латинског назива и значи у преводу – људождер! Јер, слети ли или положи јаја на неку рану, макар то била и огреботина, смрт је неминовна.

Постоји само један начин да се овај немилосрдни убица онемогући: да се вештачки „произведу” муве ове врсте, али стерилисане. Оне се пуштају међу своје „природне” рођаке и паре се с њима после чега и једне и друге умиру не снесши јаја! Метода, како се види, није нимало једноставна, али захваљујући њој Северна Америка се ослободила ових напасти које, додуше, још опстају на јужном делу копна.

оку никад није недостајало лепоте, па ни онда када је, пре тринаест година, јеромонах Павле Калањ, тада млади калуђер, по служби дошао овамо. Недуго затим, чинило му се као да је у овом крају одувек био. Можда и због тога што му поглед са овог места никако није могао заобићи плаветнило мора, баш као и у његовој Далмацији.

Црквени празници пролазили су један за другим, а њему скоро година служења Богу. Ево, већ су и Цвети, 15. април 1979. Јутро слично оном јуче, али је знао да ће дан бити лепши. Обукао је нову мантију јер у пола девет је богослужење, доћи ће верници. Стари Никола, појац у цркви, већ је био у конаку, али је убрзо сишао до продавнице на магистрали. Рекао је да ће се брзо вратити да му помогне око припрема за богослужења.

Узео је кључеве и поплочаним степеницама, десетак их је од конака до платоа на коме су цркве, запутио се према оној Св. Саве у којој ће бити богослужење. Када је откључао, можда је био који минут после седам. Пре него ће закорачити у цркву, погледао је према мору. Учинило му се да има чудесну плаву боју, као никада раније. Диван контраст белини песка дугачке и чувене плаже Буљарице. Помислио је: ову лепоту и мир не може ништа да наруши.

Олтар је нестао

Испод звоника је осетио подрхтавање под ногама. Вероватно доле, магистралом пролази неки тешки камион. Повукао је конопац и звоно се огласило као безброј пута раније. Једнолична звоњава и њен ехо нестајали су у брдима. Од звоника је у неколико корака дошао до олтара и почео са спремањем. Одједном, као да се нешто под њим поново померило. Вино у флаши на сточићу подрхтавало је остављајући црвени траг по ободу. Чудно, размишљао је касније, да ни ову опомену није схватио.

Лево од улаза у цркву био је сто са свећама. Кренуо је према њему, али није успео ни да закорачи кад се гутњава, негде из дубине, претворила у обличје змије и почела да гута тло испред њега. Камене плоче на поду цркве нестајале су у кривудавој линији, као да их је гутала нека нечастива сила. Несвестан шта се догађа, у магновењу је приметио да та неман прождире и оно што је било изнад њега. Све је нестајало у том бездану на поду цркве. Прашина га је гушила, морао је да се покрене, а тада је зачуо и звоно. Нечастиви се и са њим поигравао. Павла као да је звоњава освестила. Земљотрес!

– Камен са зида цркве окрзнуо ми је раме и скренуо ми поглед према олтару. Њега није више било, само се негде испод дизао облак прашине. Ничега на чему сам до малопре стајао. Делила су ме три корака од излаза који је још био читав, као и звоник изнад њега. Нисам видео, али сам чуо звоно које се оглашавало покренуто невидљивом руком. Да ли ме испред улаза у цркву чека спасење, то нисам знао. Можда тамо оргијање ове свемоћне али још није завршено.

Никола се онесвестио

Само да се што пре домогнем врата, била је једина мисао јеромонаха Павла Калања. Док се око њега и даље све рушило, успео је да се у тренутку нађе у сигурности испод улазног каменог лука. Тутњало је као да се руше петровачка брда. Потрчао је преко поплочаног дела испред цркве, један камен пролетео му је тик уз главу. Последња обест нечастивог. Само што даље од крака ове немани, мислио је док је трчао наниже. На самој окуци пута готово је налетео на Николу који се, када га је угледао, само сручио у шипражје. Онесвестио се.

– Моја црна мантија, коса, обрве, брада све је било бело од малтера и прашине. Личио сам на право привиђење у белој мантији. Није чудо што се стари Никола онесвестио, није се надао да сам остао жив. Одоздо са магистрале гледао је како се земљотрес просто поиграва са брдима и како црква нестаје у облаку дима и прашине. Кренуо је уз путељак према цркви, није слушао људе који су га одвраћали. Знао је да сам у цркви, знао је за пећину испод ње која је прогутала све сем звоника, али најмање се надао да ће ме затећи живог. Чуо је само бесомучну звоњаву која је овај ужас чинила још страшнијим. Превише узбуђења за његове године.

Јеромонах Павле Калањ преживео је земљотрес који је 15. априла 1979. године, тачно у 7 сати и 15 минута, погодио Црногорско приморје. Цркве Св. Никола и Св. Сава нису биле те среће. Од обеју је остао читав само звоник на цркви Св. Саве. Срушен је и конак.

Данас, дванаест година касније, обе цркве са конаком су обновљене. На обнављању фресака још се ради.

Вито Недељковић

ДОСТИГНУЋА...

Постоји једна једина лабораторија на свету, а налази се у Мексику, која производи стерилисане златне муве и то 500 милиона „комада" недељно! Процењује се да је за заустављање смртоносног похода златних мува по Либији неопходно... два до три авиона лабораторијских мува недељно током годину дана. Ко то да направи! При том, сваки лет кошта између 200 и 300 хиљада долара. Ето, колико кошта обрачунавање са златним убицом...

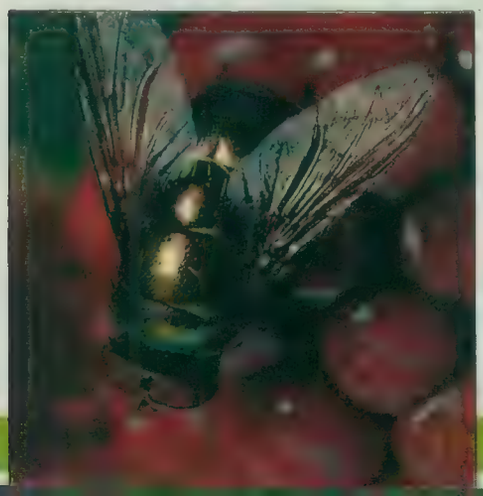

Свемогуће возило

Начињено је за полицију и то британску. Возило амфибија дело је фабрике „Ленд-Ровер" и моћи ће да се користи где год је неопходно да се хитно стигне, а пута нема: за пожаре, спасавање изгубљених планинара и слично. Поред тога што возило може да иде и по копну и по води, његова унутрашња опрема мења се у зависности од намене. Значи, у њега може да се угради телефон, компјутер, медицинска опрема, магнетоскоп – или све заједно.

У „Ленд-Роверу" су, кажу, већ затрпани наруџбинама. Како и не би кад ова нарочита амфибија на сувом јури 112 километара на сат, а по води седам чворова.

Припремила ***М. Крстуловић***

ПРОЧИТАЈ ПРОСКИТАЈ

СТРАЖЊЕ РЕШЕЊЕ

Амерички палентолог Лери Агенброд на добром је путу да најзад разреши тајну нестанка мамута. Године 1983, док је испитивао пећину Бечан у Јутаху, Агенброд је угазио у прву гомилицу мамутског измета која је икада нађена на Северној хемисфери.

У годинама које су уследиле, овај амерички научник и његове колеге са Универзитета Северне Аризоне открили су и пажљиво покупили хиљаде праисторијских лепињица које су се очувале у свим пећинама и природним удубљењима, нарочито широм простране висоравни Колорада.

– Први пут у историји пружила нам се прилика да питању помора мамута приђемо, да се тако изразим, са стражње стране – каже Агенброд. Иначе, радиокарбонска анализа показала је да је најстарија мамутска гомилица нађена у САД стара око 28.290, а најмлађа отприлике 11.670 година. Мамути су, иначе, ишчезли пре отприлике 11.000 година.

Испитивањем изненађујуће добро очуваних састојака праисторијских лепињица, Агенброд и његова екипа дошли су до неких поузданих података о њиховом плеистоценском околишу. Око 98 одсто узорака састављено је од трава, шаши и рогоза. Данас се ова врста биљног покривача може наћи само на висинама које су за 1200 метара више од простора њихове првобитне распрострањености.

Шта је, дакле, потаманило мамуте? Ледено доба или појава ловаца? Ако је судити по мамутским гомилицама, за сада докази иду у прилог претпоставци да су мамуте истребили праљуди, то јест да им глава није дошло ледено доба. Наиме, све досадашње анализе мамутских лепињица показују да значајније гомилице из времена непосредно пре општег помора садрже исти проценат зеленила којим су се џиновски дебелокошци и до тада хранили.

Другим речима, није мамутима понестало хране, него је ствар у томе што су праљуди заволели мамут-бифтеке.

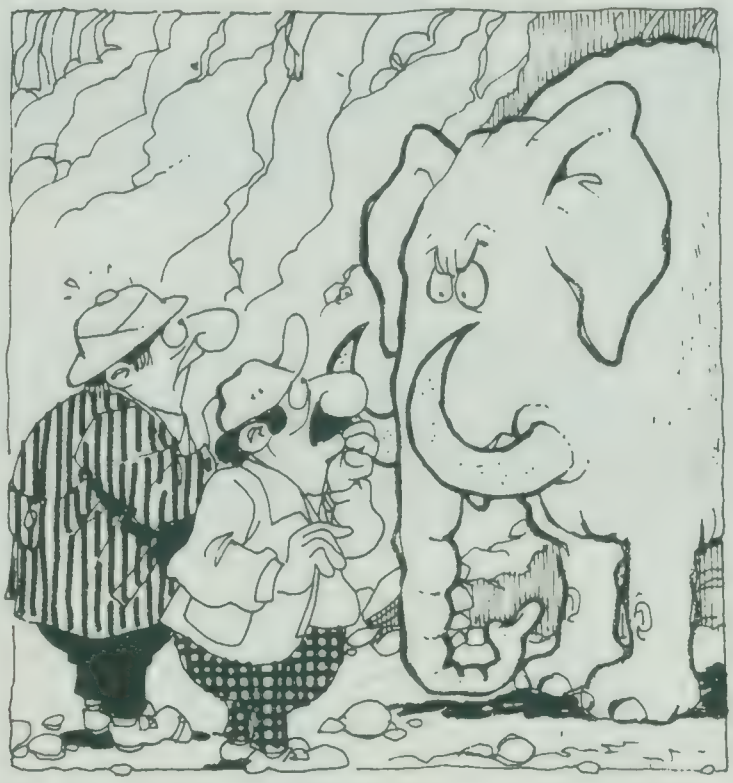

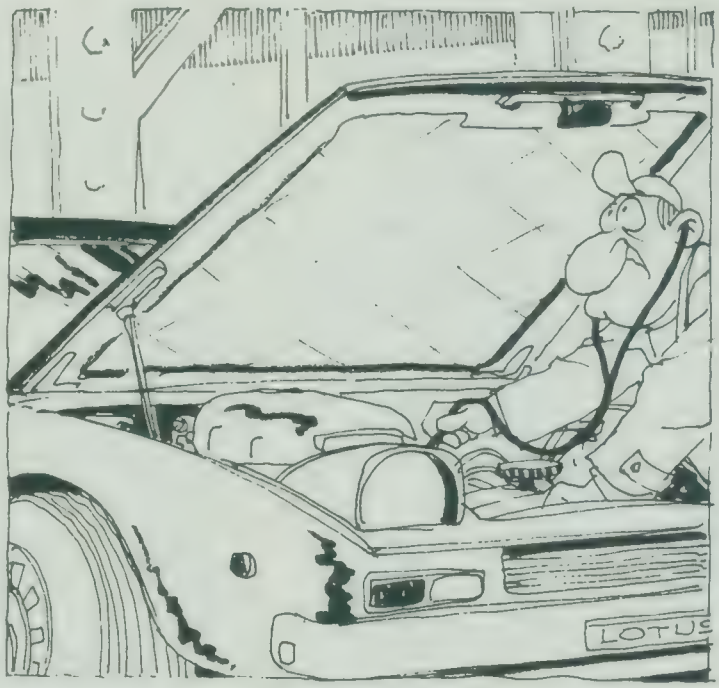

НАЈЗАД: БЕШУМНИ АУТОМОБИЛИ

Сан се најзад остварио. Створен је бешумни аутомобилски мотор. Заслуга припада инжењерима британског произвођача спортских аутомобила „Лотус".

До сада су стручњаци покушавали да питање пребучних мотора реше или уграђивањем изолатора звука или повећањем тежине каросерије, објашњава Малколм Мекдоналд, представник „Лотуса". Ствар је, међутим, у томе што, кад год додате онолико тежине колико је потребно да би се пригушила бука мотора, истовремено добијате аутомобил који троши више горива. У „Лотусу" су то решили на следећи начин. Електронски сензор испод хаубе и микрофони у возачкој кабини бележе звучне таласе непожељне буке и обрће им смер. Таласи промењеног смера затим се емитују преко стерео озвучења у аутомобилу, при чему се као крајњи резултат добија тишина (у стерео техници).

У „Лотусу" очекују да ће се њихов систем за поништавање буке појавити на тржишту ове године, с тим што неће бити примењен на аутомобилима овог произвођача. – „Лотусови" аутомобили су спортска возила највише класе. Људи који их купују волели би да су још бучнији него што јесу – објашњава Мекдоналд.

Компанија је, иначе, лиценцу продала једном другом произвођачу аутомобила чије се име за сада држи у тајности.

ПЛАВИ ЉУДИ

Недалеко од „Аутопута 80", који пролази поред градића Хазарда у северној америчкој држави Кентаки, налази се место са сликовитим именом Valley of Troublesome Creek – Долина опасне бујице. У том забаченом месту живи заједница људи који већ генерацијама имају плавкасту кожу. Према доктору Медисону Ковејну, с Медицинског универзитета у Кентакију, који се годинама бавио испитивањем ових породица, људи плаве коже потпуно су нормални у сваком погледу. Узрок необичне боје њихове коже је недостатак једног ретког ензима који се генетски преноси из нараштаја у нараштај. ***В. Д.***

Илустровао: Зоран Петканић – Петко

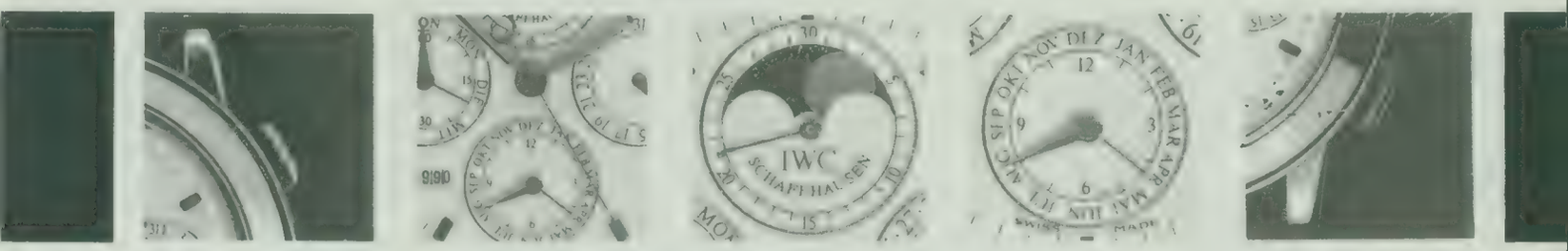

ВЕЛИКИ КОМПЛИКАТОР

Шафхаузен, децембар 1988. Главни конструктор у чувеној швајцарској фирми IWC (International Watch Company) пажљиво проверава сатни механизам који је управо положио у кућиште од платине. Затвара сат, казаљке подешава на минут до дванаест и покреће га. Чује се тихи звук механизма, а онда мали чекић удара у гонг. Откуцало је дванаест. „Велики компликатор" је прошао тест. Рођен је најбољи ручни сат на свету.

Чега се прво сетимо када се спомене Шајцарска? Сатова и, наравно, њихове прецизности. Да би постали најбољи, Швајцарци су уложили довољно труда, знања и талента тако да је сваки њихов врхунски производ био мала револуција у историји прецизне индустрије. А за фирму IWC, смештену у градићу Шафхаузену, историја почиње заиста давно. Још 1409. године када је свештеник из Реиноа направио сат за цркву светог Џона у Шафхаузену. Постепено, у граду је почео да се развија часовничарски занат. То је навело Флоренса Џонса, инжењера из Бостона, да 1868. године оснује International Watch Company, коју је сместио у фабрику швајцарског индустријалца Хајнриха Мозера. Тако је настала једна од првих фабрика сатова у Швајцарској. Исте године њихов први џепни сат појавио се на тржишту. Од тог доба IWC је задржао свој посебан положај према другим произвођачима. Серијску производњу препустили су осталима и до данашњег дана су остали верни старим законима часовничарског заната, равномерно их примењујући заједно с најмодернијом технологијом. Њихово једноставно гесло гласи: „Више од сто година користимо најбољи алат за производњу сатова: наше руке и наше очи". Управо зато њихови сатови су јединствени у свету, скупи су, тражени и дуговечни. А када се на аукцијама појави неки од њихових старих сатова, колекционарима задрхте руке.

Уметност мерења времена

Прошлог пролећа фирма IWC је на чувеном сајму часовника у Базелу представила ручни часовник из серије „Велики компликатор" за који тврди да је најбољи на свету. Први „Велики компликатор" произведен је још у другој половини 19. века у месту Жу Вали северно од Женеве. За оно време био је врхунско достигнуће у уметности мерења времена, а из фабрике је излазило само четири или пет годишње. Ти сатови и данас имају огромну колекционарску вредност. Били су то џепни сатови састављени од 1.300 делова смештених у кућиште од осамнаестокаратног злата. Најновији „Велики компликатор" је уједно и најмањи до сада, али задовољава највише стандарде.

Тим састављен од врхунских конструктора утрошио је 50.000 часова у току седам година да би произвео најсложенији ручни часовник који је икада направљен. Рад на овом сату прави је пробој звучног зида у микромеханици. У кућиште пречника тридесет и дебљине једанаест милиметара смештен је механизам који се састоји од 659 делова. Поред тога што показује време (а то очигледно данашњим конструкторима одавно више није довољно), ово мало чудо даје хрпу других обавештења. Гонг у стилу старих зидних часовника откуцава сваког пуног сата, а по жељи власника може се програмирати да означава сваких пола или четврт сата.

Штоперица може да одмерава пуних 12 сати. Уверени у његову дуговечност „родитељи" су му уградили календар који показује датум, дан у недељи, месец и годину, важећа за оне најзаборавније. Календар је програмиран за следећих 500 година, што значи да су конструктори планирали да сат постане права породична реликвија која, по старом обичају, треба да прелази са оца на сина.

– Рад на њему доказује бескрајну човекову амбицију да произведе нешто савршено. Њихова педантерија иде тако далеко да су урачунали корекцију времена која ће наступити у поноћ 31. децембра 1999. године. Нека им буде опроштено што су се и тиме бавили, али те новогодишње ноћи сат ће закаснити

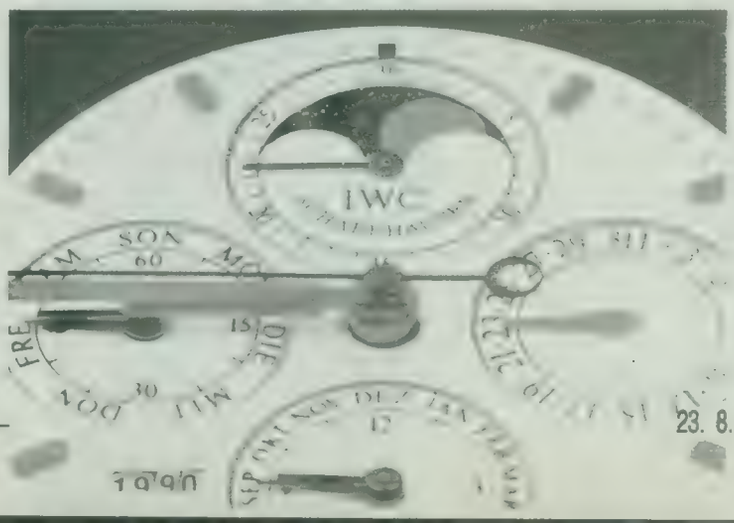

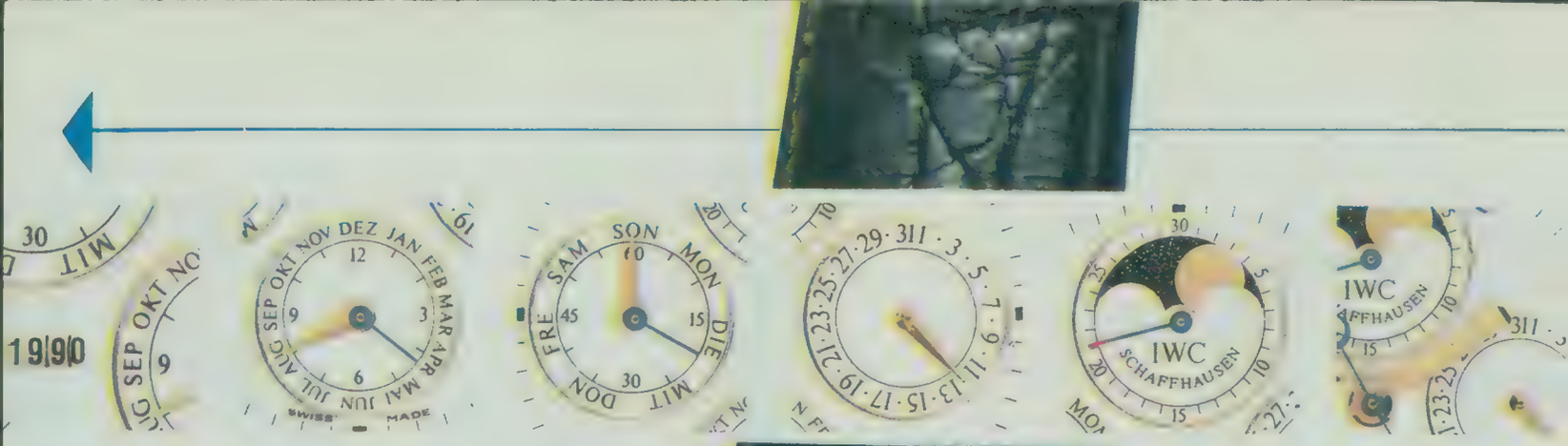

један, тако занемарљив, део секунде који само најпрецизнији инструменти могу да измере. Уз календар, сат сликовито означава и месечеве мене, а његови произвођачи тврде да је то најпоузданији пратилац месеца до сада уграђен у један ручни часовник Логично је и то што се сат навија сам, механички, свакодневним покретима власника Готово сви делови од којих се механизам састоји ручно су обрађивани, али су њихов квалитет проверили компјутеризовани уређаји. Кућиште од платине тежи 124 грама, а за ту количину платине треба обрадити око 10 тона руде. У целом свету се за производњу сатова и накита годишње употребљава тако мало платине да би од ње, на пример, могла да се направи коцка чије су димензије два пута два метра. Технологија производње овог племенитог материјала много је сложенија него када је злато у питању и захтева стотине врло прецизних радњи. Зато и није чудо што је IWC одлучио да свој ексклузивни сат заодене у ово племенито рухо. Производња је ограничена, тако да ће из фабрике излазити само 50 примерака годишње, а на сваком ће ручно бити уграви ран серијски број

Статусни симбол

Истраживачки део посла на Компликатору" завршен је крајем 1988. године, али била је потребна још читава година да би почела производња Наравно, пре но што је први модел био завршен на адресу фабрике стигле су бројне поруџбине. Ексклузивност и имиџ „Компликатора" привукли су најпре богате. Начин на који су га аутори представили у јавности омогућио му је ореол статусног симбола. Довољно је имати га на руци. То ће речито указати на положај имућност и значај његовог власника. Без обзира да ли је овај обучен у избледеле фармерке или елегантно пословно одело. Иза његовог модерног дизајна исплетена је и довољно убедљива прича која је за све оне који желе да сазнају како се рађао „Велики компликатор", швајцарски новинар Манфред Фриц написао богато илустровану књигу у којој је на 240 страна објаснио сваки корак у настајању овог необичног сата. Паралелно с тим снимљен је и двадесетоминутни документарни филм сличне садржине Тако је звезда међу сатовима, окружена помпом какву добијају само најтиражније личности шоу бизниса, кренула у свет

Петар Јањатовић

МЕК КОЈ:

II ДЕО

ПОСТАЈА МЕСКАЛЕРОС

ПАМ!
ПАМ!
ПАМ!
ПАМ!
УКОЛИКО СЕ НЕ ДЕСИ ЧУДО, ГОТОВИ СМО!
PALA CIOS

И ДОК СЕ ОДВИЈАЛА БОРБА С КОМАНЧИМА У ПОСТАЈИ МЕСКАЛЕРОС, НА ПРЕВОЈУ ОЧАЈ. ПАТРОЛА ОД ЧЕТИРИ КОЊАНИКА ЧЕКАЛА ЈЕ МЕК-КОЈЕВ ПОВРАТАК...
КОЛИКО ПУТА САМ ТИ РЕКАО ДА КАФА НЕ СМЕ ДА ВРИ! РАДИШ ТО НАМЕРНО! ТИ СИ СТВАРНО УДАРЕН!
ТО СТЕ МИ ВЕЋ РЕКЛИ, НАРЕДНИЧЕ ЧАРЛИ!
ПИХ!
ПА ЗАШТО ОНДА ТО РАДИШ?
РОК МИ ЈЕ РЕКАО!
ШТО ЛАЖЕШ?
НАРЕДНИЧЕ ЧАРЛИ, ПОСТАЈА ЈЕ У ПЛАМЕНУ!
У ПРАВУ СИ РОШЕРСЕ! ТАМО СЕ ВОДИ БОРБА! ВИДИМ КОЊАНИКЕ!
МИСЛИТЕ ДА СУ КОМАНЧИ?
РОК, ГУТИ, ДРУГО, ИДЕТЕ СА МНОМ! РОШЕРСЕ, ОСТАНИ ТУ И ЧЕКАЈ МЕК-КОЈА!
АКО ДО СУТРА У ПОДНЕ НЕ ДОЂЕМО НИ МИ НИ МЕК КОЈ, ВРАТИ СЕ У ФОРТ АПАЧ И ОБАВЕСТИ ПУКОВНИКА!
РАЗУМЕМ!
НЕ ЗНАМ! ИДЕМО ДА ВИДИМО.

У ПОСТАЈИ МЕСКАЛЕРОС СИТУАЦИЈА ЈЕ БИЛА СВЕ ГОРА. КОМАНЧИ СУ НАДИРАЛИ СА СВИХ СТРАНА...
НЕ ПУЦАЈУ ВИШЕ! ШТА ТО ЗНАЧИ?
СПРЕМАЈУ СЕ ЗА ЗАВРШНИЦУ!
НЕЋУ ДА МЕ ОПЕТ ЗАРОБЕ! РАДИЈЕ ЋУ СЕ УБИТИ!

АЛИ, МИС ШТА ТРАЖИТЕ ВИ У ОВИМ КРАЈЕВИМА?

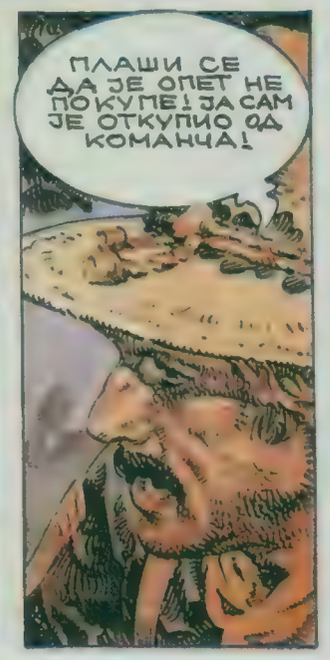
ПЛАШИ СЕ ДА ЈЕ ОПЕТ НЕ ПОКУПЕ! ЈА САМ ЈЕ ОТКУПИО ОД КОМАНЧА!

ЗНАТЕ ЛИ ДА ЈЕ ВАШ МУЖ ПОНУДИО ОСАМ ХИЉАДА ДОЛАРА ОНОМЕ КО ВАС ВРАТИ КУЋИ!
ЛЕПА СВОТА ЗБОГ КОЈЕ СМО МОЈИ ДРУГАРИ И ЈА И КРЕНУЛИ У ПОТРАГУ ЗА ВАМА!

ЧЕСТИТКЕ, МЕК КОЈ ЋЕШ НАЈБОГАТИЈИ НАРЕДНИК У ВОЈСЦИ!

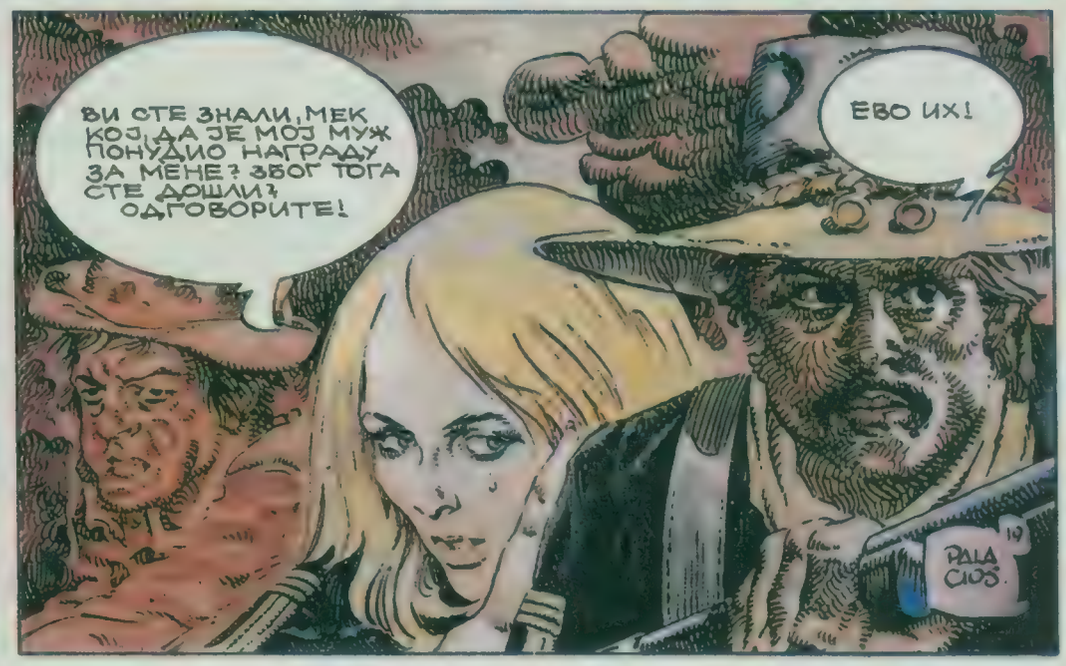
ВИ СТЕ ЗНАЛИ, МЕК КОЈ, ДА ЈЕ МОЈ МУЖ ПОНУДИО НАГРАДУ ЗА МЕНЕ? ЗБОГ ТОГА СТЕ ДОШЛИ? ОДГОВОРИТЕ!
ЕВО ИХ!
19
РАДА СЛОЈ

ХУУУ! ЈУУУ!
ДА ЈА ИМАМ ЖЕНУ КАО ШТО СТЕ ВИ, ЈА НЕ БИХ ПЛАКАО ДА ЈЕ НАЂУ, ВЕЋ БИХ ЈЕ САМ ТРАЖИО!
ЗИИИИ!
ФИЗУУУУ!
ЗИИИИИ!
МОЈ МУЖ НИЈЕ КУКАВИЦА!
ЗИИИ!
ФИЗУУУ
ПАМ!
МЕК КОЈ, АКО СЕ ИЗВУЧЕМО, ДЕЛИЋЕШ НАГРАДУ НА ТРИ ДЕЛА!
АХ, РАЊЕН САМ!
ХОЋУ РЕЋИ НА ДВА ДЕЛА!

НЕКОЛИКО САТИ НАКОН НАПАДА НА ПОСТАЈУ МЕК КОЈ, НЕНСИ И ЧОВЕК ИЗ ПОСТАЈЕ ПОСТАЛИ СУ ЗАРОБЉЕНИЦИ КОМАНЧА...
ДА ВАМ СЕ ПРЕДСТАВИМ МИС ЛОВ; ЈА САМ РИБЕРО!

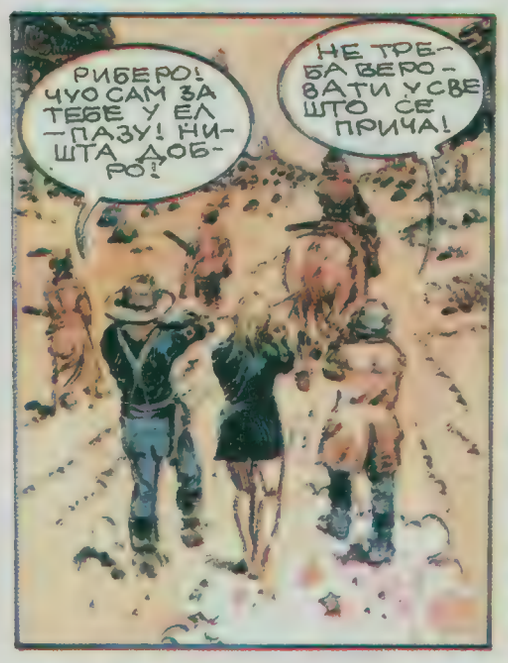
РИБЕРО! ЧУО САМ ЗА ТЕБЕ У ЕЛ-ПАЗУ! НИШТА ДОБРО!
НЕ ТРЕБА ВЕРОВАТИ У СВЕ ШТО СЕ ПРИЧА!

ПОЛАКО! ПОЛОМИЋЕМО НОГЕ!
НЕ МОГУ ВИШЕ!
КОМАНЧИ НЕМАЈУ МНОГО ОБЗИРА ПРЕМА ЖЕНАМА!

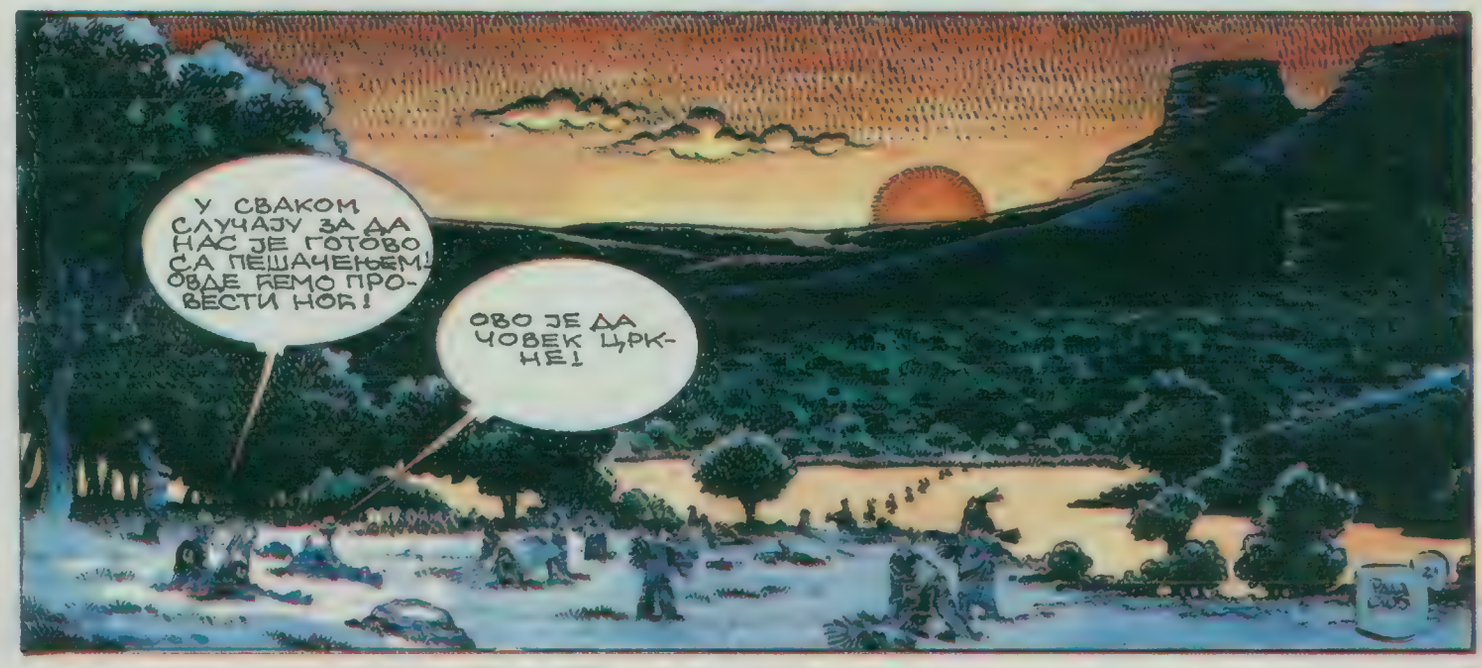
У СВАКОМ СЛУЧАЈУ ЗА ДА НАС ЈЕ ГОТОВО СА ПЕШАЧЕЊЕМ! ОВДЕ ЋЕМО ПРОВЕСТИ НОЋ!
ОВО ЈЕ ДА ЧОВЕК ЦРКНЕ!

ЖЕНА ПОЂИ С НАМА!
НЕ! НЕКУ!
НЕ!
МИС НЕНСИ ЛУДО ПРИВЛАЧИ ОВЕ КОМАНЧЕ, ЗАР НЕ НАРЕДНИЧЕ!
УМУКНИ, БУДАЛО! У СОСУ СМО! И ПРЕ НЕГО ШТО НАС ИСЕЦКАЈУ НА КОМАДЕ, ТРЕБА ДА СЕ ИЗВУЧЕМО ИЗ ОВОГ!
СЛАЖЕМ СЕ... АЛИ КАКО!
ПОНОЋ ЈЕ ВЕЋ ОДАВНО ПРОШЛА...
НЕДАЛЕКО ОД КАМПА НАРЕДНИК ЧАРЛИ, ДРУО, РОК И ГУТИ ПОСМАТРАЛИ СУ УСНУЛЕ ЉУДЕ...
СВЕ ЈЕ МИРНО, САМО СУ ДВА СТРАЖАРА БУДНА!
22
РАЦА 003

ДРУО, ОСТАЈЕШ КОД КОЊА, А ВАС ДВОЈИЦА ИДЕТЕ СА МНОМ!
?!
АУХ!

ВРЗО, ГУТИ!
СРЕЋАН САМ ШТО ТЕ ВИДИМ ЧАРЛИ!
ТССС! ТССС!
ЧЕКАЈ, МОРАМ ДА НАЂЕМ МИС ЊЕНСИ! ОНА ЈЕ КОД КОМАНЧА!
24
СОЗ

НЕ ТРЕБА ДА РИЗИКУЈЕМО! БЕЖИМО!
МА ШТА РЕЧЕ НАРЕДНИЧЕ! ОНА ВРЕДИ ОСАМ ХИЉАДА ДОЛАРА, А МЕК-КОЈУ ЈЕ СТАЛО ДО НАГРАДЕ!
БИТАНГО! УБИЋУ ТЕ ЧИМ СТИГНЕМО У ФОРТ АПАЧ!
ЗАБОРАВИО СИ МОЈУ РЕПУТАЦИЈУ ДОБРОГ СТРЕЛЦА!
ТИ СИ ДОБАР ПОКВАРЕЊАК!
ЗАЧЕПИТЕ!
ГОСПОДЕ! ПРОБУДИЛИ СУ СЕ!
ПОКРИВАЈТЕ МЕ!
МИС НЕНСИ! ГДЕ СТЕ?

ПАМ!
ПАМ!
ПАМ!
ПАМ!
ПАМ!
МИС НЕНСИ! ДОБИТЕ БРЗО!
ОХ МЕК!
ПАМ!

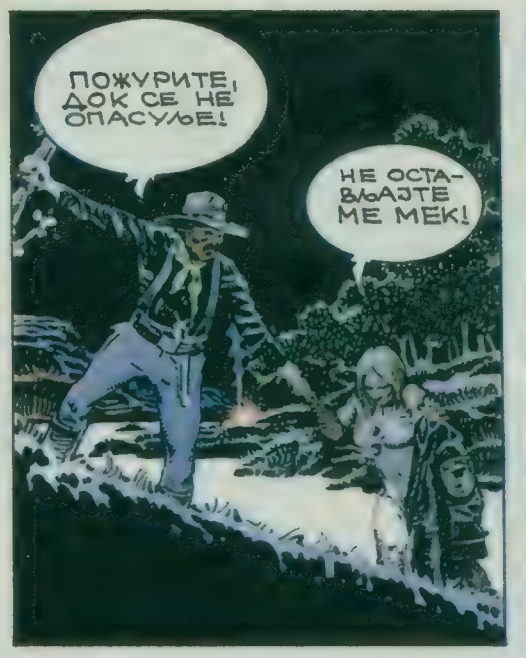
ПОЖУРИТЕ, ДОК СЕ НЕ ОПАСУЉЕ!
НЕ ОСТАВЉАЈТЕ МЕ МЕК!

МЕК КОЈ И ОСТАЛИ ПОЈУРИЛИ СУ У НОЋ ДА СПАСУ ГОЛЕ ЖИВОТЕ...
ДРУО, СПРЕМИ КОЊЕ!

НЕКОЛИКО МИНУТА КАСНИЈЕ, КОМАНЧИ СУ СЕ САБРАЛИ И КРЕНУЛИ У ПОТЕРУ...

ИДЕМО ПО ДВОЈЕ НА КОЊА!
УЗЈАШИ, ДРУО! БРЗО!

УХ, КАКВА НОЋ!

НЕКОЛИКО САТИ КАСНИЈЕ, ПОБЕГАВШИ ПОТЕРИ КОМАНЧА, МЕК КОЈ И ОСТАЛИ, У ОСВИТ ДАНА, СТИГЛИ СУ ДО „КАМЕНИХ СВЕЋЊАКА"...
МОРАМО СЕ СКЛОНИТИ, ЈЕР СУ КОМАНЧИ ДО САДА СИГУРНО НАШЛИ НАШЕ ТРАГОВЕ!
СПАС НАМ ЈЕ У ТОМЕ ДА СЕ ПОПНЕМО ГОРЕ!
НЕ БУДИ ТУЖНА, МИС НЕНСИ, ВРАТИЋУ ТЕ ТВОМ МУЖУ!
ПИТАМ СЕ ШТА ЋУ ЈА У ВОЈСЦИ!
ПРЕ НЕДЕЉУ ДАНА СИ ЈЕ ОБОЖАВАО!
ТО ЈЕ БИЛО ОНДА!
РОЏЕРУ САМ РЕКАО ДА ДОВЕДЕ ПОМОЋ АКО СЕ ДО ПОДНЕ НЕ ВРАТИМО!
ДОБРО СИ ТО УРАДИО! ПЕЊИМО СЕ ГОРЕ! МОРАМО ОСТАВИТИ КОЊЕ!
ИОНАКО СУ СКОРО ЦРКЛИ ОД УМОРА!
АКО НЕ ПОЛОМИМО НОГЕ, ВИЋЕМО СРЕЋНИ!
ИМАШ ЛЕПЕ НОГЕ, МИС НЕНСИ!

ПЕЊАЊЕ НА ВРХ ИЗИСКИВАЛО ЈЕ ИЗУЗЕТНЕ НАПОРЕ, АЛИ ЈЕ ЖЕЉА ЗА ЖИВОТОМ БИЛА ЈАЧА...
ВЕЋ САМ НА КРАЈУ СНАГЕ!
ОМАТОРИО СИ ЧАРЛИ!
НЕ БИХ НИ ЗА ШТА ВИШЕ ОВО ПО КУШАО!
ГУТИ ЈЕ У ПРАВУ! ТРЕБА БИТИ ЛУД, ПА ОВО УРАДИТИ!
АХА! А ТРЕБА СИЋИ ОДАВДЕ!
СТИЖУ КОМАНЧИ!
ОВДЕ СМО СИГУРНИ! НИ МИЛИОН ИНДИЈАНАЦА НАС НЕ МОЖЕ ПОМЕРИТИ ОДАВДЕ!
КАКВА ВРУЋИНА, СУНЦЕ УДАРА ПРАВО У МОЗАК!
НИ ГОВОРА! МОРАМО ДА ШТЕДИМО ВОДУ, ЈЕР ЋЕМО ОВДЕ ПРОВЕСТИ ДУЖЕ ВРЕМЕ! ПО ЈЕДАН ГУТЉАЈ СВАКИ САТ!
УМРЕЋУ ОД ЖЕЂИ! ДАЈ ЧУТУРУ!

РОШЕРС ЈЕ САД БЛИЗУ ФОРТ-АПАЧА!
ПУКОВНИК ХУД ЋЕ НАМ УБРЗО ПОСЛАТИ ПОМОЋ!
КАД ЈЕ СУНЦЕ БИЛО У ЗЕНИТУ, КОЊАНИК РОШЕРС СЕ КРОЗ ПУСТИЊУ УПУТИО У ФОРТ АПАЧ...
ПУТ ЈЕ БИО ДУГ И ИСЦРПЉУЈУЋИ, А СУНЦЕ ЈЕ НЕМИЛОСРДНО ПЕКЛО...
ИЗГЛЕДА ДА ХРАМЉЕ!
ИЗГУБИО ЈЕ ПОТКОВИЦУ И КОПИТО МУ СЕ ИСКРИВИЛО! КАКАВ ПЕХ!
НЕМОГУЋЕ ЈЕ ПЕШКЕ СТИЋИ У ФОРТ АПАЧ! ТРЕБАЛО БИ МИ ТРИ ДАНА! МОРАМ У СТАНИЦУ ПОСТ ДА ОБАВЕСТИМ ТЕЛЕГРАФОМ ФОРТ АПАЧ!
РАДА СИЋ

НОЋ ЈЕ ВЕЋ УВЕЛИКО ПАЛА, А РОШЕРС СЕ ЈОШ УВЕК БОРИО СА ПУСТИЊОМ...

ТЕК ПРЕД ЗОРУ, ПРИБЛИЖИО СЕ КРАЈУ БЕСКРАЈНОГ ПЕСКА...

СТОН ПОИНТ! НИСАМ ЗАЛУТАО! ПРАВА СРЕЋА!

СТОЈ! КО ИДЕ?

НЕ ПУЦАЈ, БУДАЛО! ОВДЕ РОШЕРС, ДРУГИ ВОД, ПРВА ЧЕТА!

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

БЛАГОДЕТ ПТИЧИЈЕГ ЗАКОНА

Застава републике НАУРУ – велико плаво поље симболизује Тихи океан, златна линија Екватор, а дванаестокрака звезда 12 племена од којих потичу становници Науруа.

Авион Науру флоте на којем лете наши момци

Налази се у Полинезији. Површина јој је 21 квадратни километар. Има осам хиљада становника. Сместила се на једном коралном острву усред Пацифика. Од најближег већег копна, а то је Аустралија, удаљена је осам сати лета авионом или петнаест дана путовања бродом. Једна је од најмањих и најбогатијих држава на свету

Прича о овој држави која изгледа као кап у мору, прича је о човеку и птици. Оне су вековима долазиле да би баш ту испразниле своја птичија црева. Захваљујући птичијем измету који се таложио милионима година, Науру је данас једно од највећих светских изворишта фосфатне руде која се, прерађена, користи у пољопривреди као ђубриво. Становници Науруа живе од извоза фосфата што им доноси скоро највиши годишњи приход на свету. Сваки становник Науруа, од рођења, па до краја живота добија позамашно издржавање од своје владе, без обзира да ли ради или не. Та чињеница али и додир са западном цивилизацијом после вековне изолације довела је до тога да су многи становници Науруа утонули у апатију, алкохолизам и прекомерно узимање хране. Трећина становништва има шећерну болест.

Иначе, вода за пиће, храна и све друго што је потребно за живот у Науруу допрема се бродовима и авионима. Авион је овде неопходно превозно средство, и Науру има своју авио-флоту. У целој причи о Науру занимљиво је и то што трећину посаде Науру флоте чине – Југословени. Примали смо се њима. Они су веома задовољни. Ту су углавном са породицама, добро зарађују, а топло море им омогућава да се баве разним воденим спортовима, од роњења до подводног риболова. Њихове жене овде подижу децу у савршеним климатским условима – целе године температура је око 25°C. Они су међутим овде само привремено, јер сва налазишта фосфата на Науру биће исцрпљена до краја овог века. Не зна се ни шта ће тада бити са становницима Науруа о чијој судбини су до сада одлучивале – птице. Предложено им је да се преселе у Аустралију, али они то не желе. Да ли ће, кад оду бродови, авиони, чоколаде, кока-кола и конзерве пива моћи да се опет врате кокосовим орасима, рибама и вековној изолацији?

С. Л.

Фосфатни рудници – трећина острва уништена ископавањем

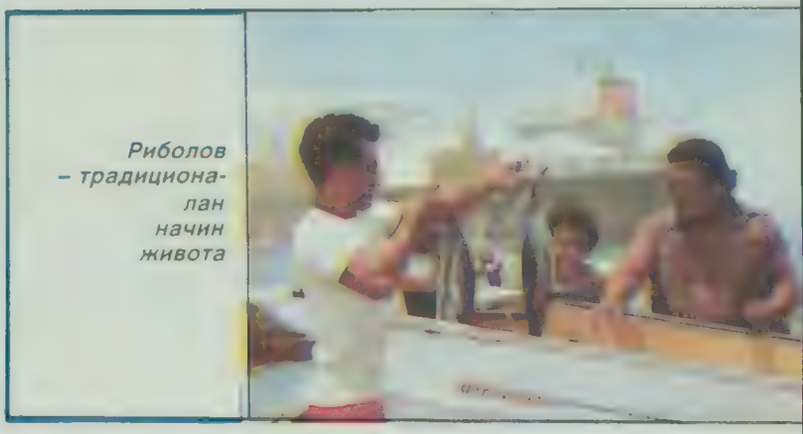

Риболов – традиционалан начин живота

НАУРУ – кап у Тихом океану

БОЉЕ БИТИ БОГАТ

Велика испитивања која сваке године спроводи Амерички савет за образовање у сарадњи са универзитетом Колумбија (Њујорк), показују недвосмислено да се млади Американци све мање занимају за високе школе и факултете: број бруцоша драстично је смањен за последње 23 године. На катедрама за природне науке студената има упола мање! Са овим незабележним порастом практичности стреловито је опало и занимање младих за теоретску науку, али их зато све више привлачи бизнис: од 1972. до 1988. број младих који су одлучили да се баве бизнисом порастао је са 10.5 на 23.6 одсто. Истраживање је такође показало да је главни циљ три четвртине студената да се обогате, док су 1972. то желеле само две петине. Једино студенти друштвених наука и уметности у дилеми имати или бити и даље сматрају да је образовање важније од пара.

ДВОЈНИЦИ

Недавно је у великој биоскопској сали „Русија" у центру Москве одржавано такмичење за најуспешније двојнике познатих политичких личности. Пријавило се више хиљада кандидата, али је жири за завршно вече одабрао педесетак. Била је ту верна копија Маргарет Тачер, „плућнути" Роналд Реган, а највише смеха, кажу, изазвала је појава бившег совјетског премијера Леонида Брежњева јер је његов двојник имао не само исту стамену четвртасту фигуру већ је успео да „скине" и његов непоновљив ход. Ево снимака најуспешнијих двојника:

Последњи руски цар Николај II

Незванични сусрет лидера: Ленњин, Хелмут Кол, Михаил Горбачов.

Михаил Горбачов и Фидел Кастро

Трио „Владимир Иљич Ленњин"

Највише гласова публике добила је ова чудна тројка: Јосиф Висарионович Стаљин, Раиса Горбачов и последњи руски цар Николај Други

НАЈСКУПЉА ДРЖАВА

Шведска држи светски рекорд по броју државних чиновника: на сто запослених долазе 33 службеника! На супротној страни је Јапан који је рекордер у економичности: на стотину запослених овде долази свега шест чиновника. Даљи редослед изгледа овако: Француска – 23. Велика Британија – 22. Немачка, Холандија и САД – 16 и СССР 12 чиновника на 100 запослених

Наш нови сарадник – СЕРЂО АРАГОНЕС

НАЈБРЖЕ ПЕРО НА ЗАПАДУ

Од данас, у сваком броју „Забавника", дружићемо се са Базом и Белом, необичним астронаутима, јунацима великог америчког цртача Серђа Арагонеса. Овде доносимо кратку и занимљиву причу о њима

Дневни термин на снимању америчко-мексичке копродукције „Шина – краљица џунгле" већ је био на измаку, а каскадер, који је уместо главне глумице требало да изведе опасан скок у воду са литице, никако се није појављивао. **„Серђо"** – рекао је један од мексичких службеника свом сину – **„ти одлично пливаш. Среди то."** Неколико минута касније, Серђо Арагонес, будући велики цртач стрипова, илустратор, сценариста, аниматор и још штошта, у купаћем костиму од леопардовог крзна и са перјаником на глави, уз карактеристични крик заљуљао се над реком и извео беспрекоран скок. Није га требало понављати.

– У то време – реч је о педесетим годинама – Серђо Арагонес већ је имао за собом одређено цртачко искуство. Рођен 1937. имао је свега шест месеци када су његови

ви родитељи бежећи пред ужасима грађанског рата емигрирали из Шпаније у Мексико. Према сопственим речима, таленат за цртање открио је веома рано, али је у трећем разреду основне школе схватио да је „у стању да нацрта све што пожели". Тада је зарадио и свој први хонорар. Цртао је друговима из разреда домаће задатке. Године 1953. уредница школских зидних новина у којима је Серђо био најревноснији и најпопуларнији сарадник, успела је, без његовог знања да прода три илустрације магазину „Ха Ха". Био је то први „професионални" успех који га је охрабрио да понуди своје радове и другима и током следећих десетак година постане стални сарадник магазина „Мањана", у коме је имао недељну таблу стрипа. Већ тада дошла је до пуног изражаја његова продуктивност: идеје су му долазиле толиком брзином да је имао невоље са хартијом, па их је цртао на свему што би му било под руком, поставши „првак света у цртању на салветама".

Обдарен драгоценим вишком енергије и интересовања, бавио се и пантомимом, студирао је заједно са Алехандром Жодоровским, данас такође веома познатим стрип сценаристом и филмским 'редитељем, као члан његове позоришне трупе. То искуство помогло му је касније да својим ликовима да несвакидашњу животност, приказујући са пуним разумевањем сваки њихов покрет. Знајући да велики део његовог стваралачког опуса припада стриповима без речи, познавање пантомиме појављује се као један од кључева њиховог врхунског квалитета.

Остварен амерички сан

Године 1962, напустивши студије архитектуре, обрео се у Њујорку, са двадесетак долара у џепу и уз знање исто толиког броја енглеских речи. Обилазећи преко дана издаваче, са својом збирком цртежа на најразличитијим облицима хартије, издржавао се рецитујући увече фламенко поезију у ресторанима у Гринич Вилиџу. Сви уредници били су, после разгледања његових радова, сагласни у двема стварима: њима то не одговара, али сасвим сигурно ће одговарати онима у магазину „МЕД". Тај хумористички часопис био је једино издање чувене куће Е. С., које је преживело „морално-политичке" чистке сенатора Џозефа Макартија средином педесетих. „МЕД" је, такође, био и остао врхунац америчког хумористичко-сатиричног издаваштва настављајући и данас, после неколико деценија излажења да стиче нове читаоце и задржава највеће од старих сарадника, међу којима је и Серђо Арагонес.

– Пун страхопоштовања јер се још у Мексику одушевљавао геговима „редакције МЕД"-а, Арагонес је дуго одбијао помисао да баш њима понуди своје радове, сматрајући ту идеју само сном. Када се напокон одважио, био је то један од не само кључних, већ и најпријатнијих сусрета у читавој његовој каријери.

– Џери де Фучио, један од уредника, узео је моје радове и однео их у канцеларију, да их покаже другима – сећа се Серђо. – После неколико тренутака, чуо сам их како се смеју и нисам могао да верујем. Слушајући тај смех полако сам схватао да се сан ипак може остварити. Ник Меглин, такође један од уредника, изашао је из канцеларије и рекао ми да ће узети моје цртеже и направити од њих целину на две стране. Био сам донео пуно стрипова о астронаутима – то је шездесетих година било веома актуелно. За мене, то је била само гомила цртежа – они су били ти који су видели целину.

Свемирски кадети

Био је то почетак пута ка успеху. Током следеће три деценије Серђо Арагонес није пропустио ниједан број „МЕД"-а, временом поставши један од његових заштитних знакова. Одмах се појавио са идејом тзв. „маргиналија" ситних цртаних гегова, који су, како им и име каже, били штампани на маргинама, око осталих стрипова, чланака и свега другог што се у „МЕД"-у појављивало. Уредници у почетку нису веровали да је могуће из броја у број смишљати десетине нових гегова, али Серђо их је убрзо уверио у супротно. Током година, број маргиналија попео се до неколико десетина хиљада, а њихова популарност донела је „МЕД"-у нове поене код публике и довела до издавања посебних књижица посвећених само њима.

То не значи да Арагонес није непрестано проширивао поље свог деловања. Врло брзо се прочуо не само као вешт и духовит, већ и изузетно брз и продуктиван аутор – и то подједнако кад је реч о илустрацији, анимацији, стрипу, или идејама за сценарио.

У најновија достигнућа Серђа Арагонеса спадају два серијала хумористичких стрипова без речи на по једној табли, креирана за Strip Art Features, компанију нашег Ервина Рустемагића, већ годинама једног од најзначајнијих светских продуцената и издавача. Реч је о ватрогасцима („Smokehouse Five" – „Пламених Пет", рецимо, или „Надимљена петорка"), односно астронаутима, од којих је један мајмун („Баз и Бел, свемирски кадети"). Оба стрипа

већ су нашла пут до публике а популарност им непрекидно расте.

То, додуше, није ништа ново, јер је сличну судбину доживело све чега би се Серђо Арагонес прихватио. Као један од неколицине аутора који не морају да брину за будућност он, кад не ради, проводи време на путовањима, вози свој „јагуар" из 1937, или се бави моделарством, вртларством, роњењем, веслањем и свим осталим што му падне на памет. Што се „падања" те врсте тиче, у томе се у кући Арагонесових никада није оскудевало.

Александар Жикић

ARAGONÉS БАЗ и БЕЛ

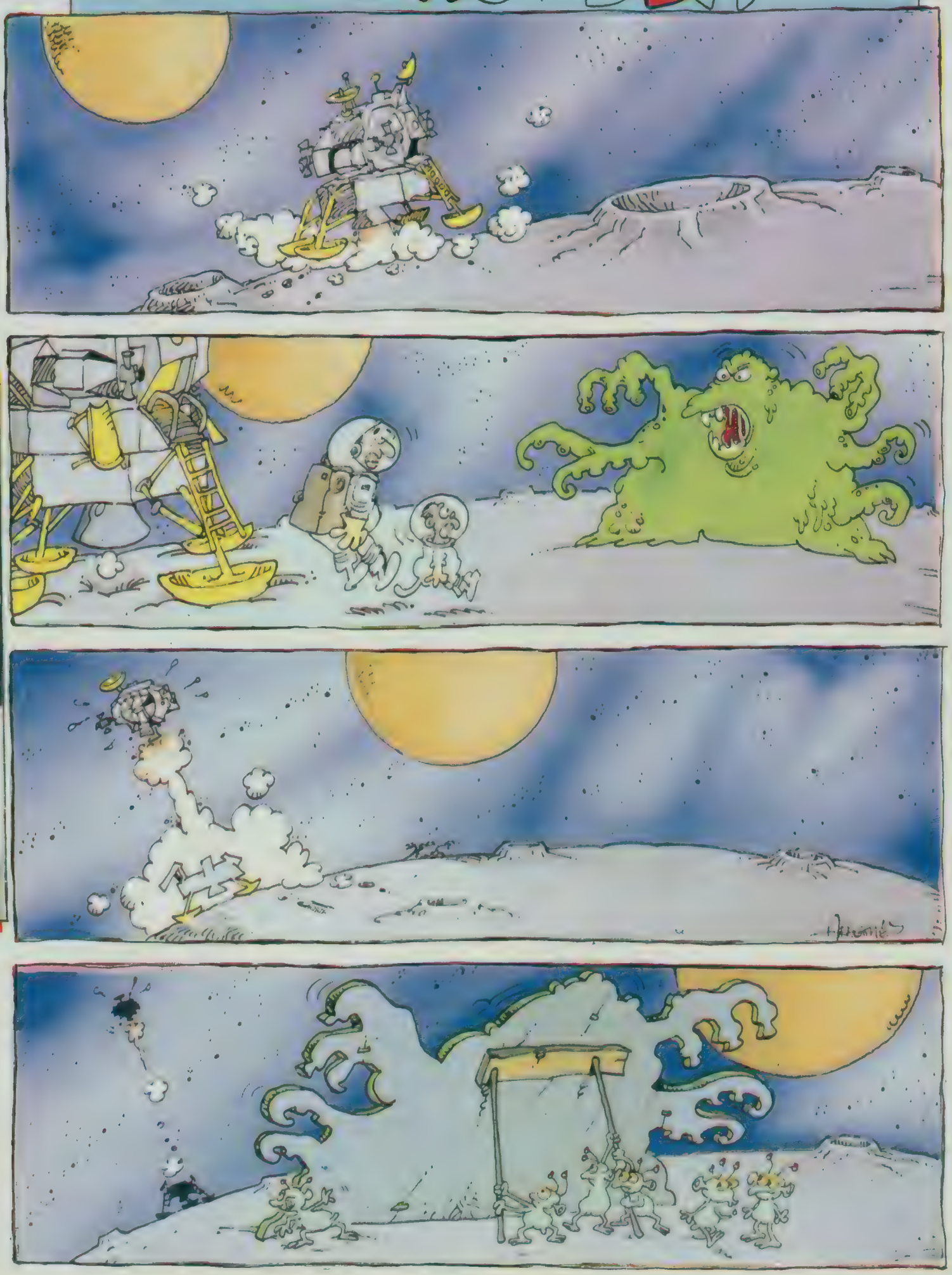

Васионска машта једног варалице

АМБАСАДОР СА ВЕНЕРЕ!!

Месецима је Харолд Берни припремао своју жртву за невероватну превару коју је смислио

Када је упознао Паулину Бок, Харолд Берни је имао 54 године. Био је висок и витак човек, кестењастих очију и проседе косе.

Иако по занимању фирмописац, са извесним сликарским талентом, представио јој се као власник предузећа за производњу телевизијских антена, коме је, ето, због тренутних новчаних неприлика, потребан ортак.

Харолд је на средовечну и неудату госпођицу Бок оставио утисак способног и паметног човека и она је у тај ортаклук уложила, за почетак, скромнију суму од пет хиљада долара.

Тада није ни слутила да је Харолд замислио да с њом изведе једну од најнеобичнијих превара које су се икада догодиле.

Берни је, како се представио својој новој ортакињи, био строго послован човек. Ожењен, двоје деце... Госпођица Бок се убрзо упознала, па и зближила, са Харолдовом породицом.

Била је усамљена, жељна друштва и породичне атмосфере, али је, како је то бистри и промућурни Харолд одмах приметио веровала у ванземаљце, па и у то да они долазе и тајно посећују нашу планету.

Жртва је спремна

Једнога дана, као узгред, Берни помену како је у добрим односима са владајућим круговима на Венери. Пажљиво је мотрио какав ће утисак те речи оставити на Паулину.

Жена га је запањено погледала и насмејала се уверена да се Берни шали. Али, његов озбиљни тон говорио је супротно.

Прва стрелица је била одапета.

Те вечери, а ни следећих дана, Харолд више није помињао ни Венеру, ни своје везе са њом. Учинио је то у једном од следећих дана, увек додајући по неку нову ситницу.

Прошло је од тада неколико месеци. Харолд је сматрао да је сада жртва спремна и прешао на остварење плана.

У најстрожој тајности поверио је лаковерној Паулини Бок да је за време свог недавног боравка у Вашингтону кришом посетио град Хјустон, у Тексасу. Ишао је са неколико службеника фирме „Вестингхауса". Тамо су их дочекала двојица и одвела право у војну ваздухопловну базу. Прошли су кроз читав лавиринт зграда и доспели на тајни аеродром на коме се налазио огроман летећи тањир. Сви су били задивљени.

– Захваљујући великом поштовању које федерална влада гаји према мени, понудили су ми да први уђем у брод – хвалио се Берни својој ортакињи која га је слушала отворених уста.

Била је „зрела" за главну причу

– Када сам се нашао на броду – наставио је Берни – зачуо сам неки глас. Обраћао се баш мени саопштавајући ми да сам изабран за Земљиног амбасадора на Венери. Затим се глас претворио у нејасну плавичасту светлост која је убрзо добила облик људског бића...

До последње паре

Берни је, причајући, оштро мотрио госпођицу Бок и у њеном погледу није открио ни трунке сумње.

Наставио је причу како му се то чудно створење представило као принц Учелес и казало да његова планета жели са Америком да успостави тесне пријатељске везе. Наравно, преко њега, Харолда, као посредника. Као доказ искрености Учелес је обећао да му преда неколико формула сензационалних техничких проналазака.

После тога, необичног сусрета Харолд се вратио у Питсбург, где се исте вечери у његовој хотелској соби појавио Учелес и поверио му тајну Венериног „модулатора" који компанија „Вестингхаус" треба да изради као једно од првих космичких чуда.

Учелес му је објашњавао да „ова машина користи енергију из атмосфере" и да, поред светлосне, производи такозвану магнетну струју.

– Тај модулатор – тврдио је Учелес – код нас, на Венери, има широку примену. У стању је да без икаквог шума, у делићу секунде, подигне терет од милион тона, космичке бродове и авионе покреће брзином пет пута већом од светлости, да их држи у непомичном положају...

Учелес је још Харолду рекао да је стар око 600 година.

Паулина Бок гутала је сваку Бернијеву реч.

Цела ова прича догађала се средином педесетих година, када је штампа у САД опширно и редовно писала о летећим тањирима. Многи су зато веровали да су за нашу Земљу заиста заинтересована бића са других планета и светова.

Паулина Бок није жалила да уложи последњи цент који је имала у Бернијево ново предузеће „Телеванд". Чак је наговорила и неке своје богате рођаке да подигну новац из банке и уложе га повољно код Бернија. Још их је уверавала да тиме не обезбеђују само добру зараду, већ да испуњавају и своју патриотску дужност.

Право код Ајзенхауера

Препун пара Берни је отпутовао из Вашингтона, а 5. априла 1955. године у кући Паулине Бок зазвонио је телефон.

Јављао се – Учелес! Пренераженој Паулини је саопштио да се Берни тешко разболео. Они, ето, чине све да му помогну. Јавиће се ускоро са новим вестима.

Веза са Венером се прекинула.

Следеће вечери тужни Учелесов глас обавестио је Паулину Бок да је, и поред свих покушаја да га спасу, Берни умро на Венери.

Жена је наредних дана била просто ошамућена, онда се сетила Бернијевих речи: „Моје везе са Венером, познате су само на највишем месту у држави."

Одмах је затражила да је прими тадашњи председник Ајзенхауер, али је одбијена.

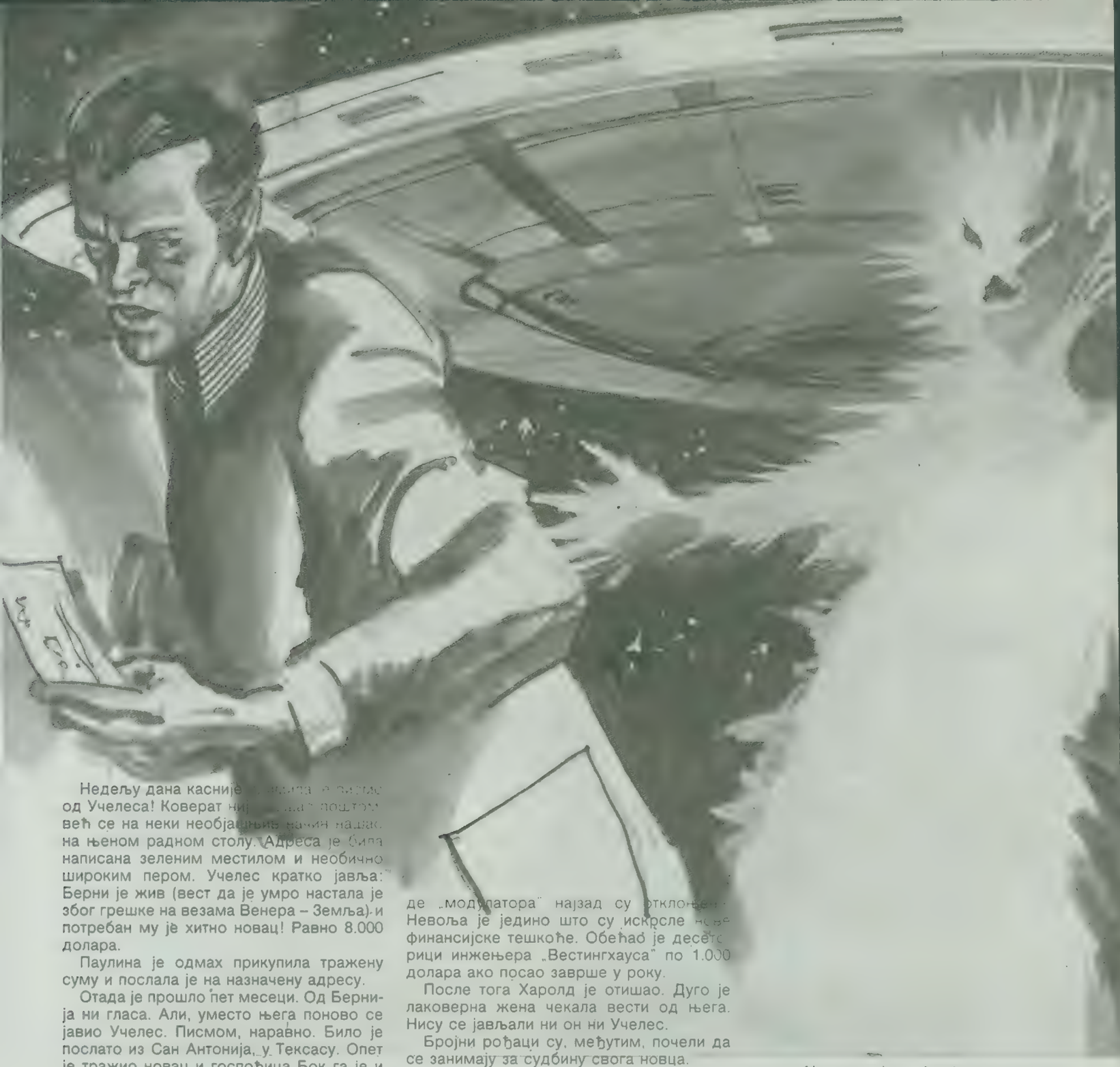

Недељу дана касније [illegible] писмо од Учелеса! Коверат ни[illegible] поштом већ се на неки необјашњив начин нашао на њеном радном столу. Адреса је била написана зеленим мастилом и необично широким пером. Учелес кратко јавља: Берни је жив (вест да је умро настала је због грешке на везама Венера – Земља) и потребан му је хитно новац! Равно 8.000 долара.

Паулина је одмах прикупила тражену суму и послала је на назначену адресу.

Отада је прошло пет месеци. Од Бернија ни гласа. Али, уместо њега поново се јавио Учелес. Писмом, наравно. Било је послато из Сан Антонија, у Тексасу. Опет је тражио новац и госпођица Бок га је и овога пута дала. Тачно 4.500 долара.

Било је то у септембру. Већ почетком октобра стигло је и треће писмо у коме стоји: „наш високоцењени пријатељ је сасвим оздравио!" Писмо се завршавало вешћу да се Берни ускоро враћа на Земљу.

Била је већ дубока јесен када се Берни опет појавио у Вашингтону. Паулини Бок је испричао да је стигао у космичком броду дугачком више од два километра! Успут су се мало задржали на Месецу с којим Венера има трговачке односе.

А онда је почео да јој прича како је на Венери.

Бернијева прича била је толико занимљива да га је Паулина наговорила да о тома напише књигу. Харолд је пристао. Он је диктирао, а она куцала на машини. А доживљаја је било толико да ни после седам месеци нису завршили. Тада је Берни морао хитно на пут. У Питсбург. Када се вратио, био је озарен. Тешкоће око израде „модулатора" најзад су отклоњене. Невоља је једино што су искрсле нове финансијске тешкоће. Обећао је десетс рици инжењера „Вестингхауса" по 1.000 долара ако посао заврше у року.

После тога Харолд је отишао. Дуго је лаковерна жена чекала вести од њега. Нису се јављали ни он ни Учелес.

Бројни рођаци су, међутим, почели да се занимају за судбину свога новца.

Један од њих је целу ствар пријавио полицији. Када су чули о чему се ради, предмет је прослеђен у FBI (Федерални истражни биро).

Какав Вестингхаус!

С тешком муком инспектори су успели да од Паулине Бок извуку њену „васионску тајну". Пристала је да говори тек када су јој показали Бернијеве фотографије из полицијске картотеке и објаснили да је више пута био хапшен због превара.

Лако је утврђено да није имао никаквих пословних веза са „Вестингхаусом".

На основу првих саслушања за Бернијем су издате потернице: у Питсбург, Мајами, Балтимор, Портланд, Њу Орлеанс и у друга места у којима је налазио жртве.

Учелесова писма са Венере била су, наравно Бернијева. То су графолози лако утврдили.

Полицијска потера за „амбасадором на Венери" окончана је тек марта идуће године. Ухапшен је у Алабами где је као фирмописац радио под лажним именом.

Харолд Берни, космичка варалица, није пружио никакав отпор при хапшењу. Само је, када је чуо зашто иде у затвор, слегао раменима и презриво рекао:

– Венера? Па то је више него смешно! Зар би ико то могао да поверује?

Док је у затвору чекао суђење, написао је писмо бившој ортакињи. Тражио је да за њега положи кауцију како би се бранио са слободе. То му је, каже, неопходно, да би опет успоставио везу са Венером.

Али, Паулина Бок није више имала воље да се упушта у скупе васионске авантуре које су јој однеле цео иметак.

Када је стао пред суд, порота нимало није била нежна према „амбасадору са Венере". Изречена му је земаљска казна од пет година затвора.

Једино што никоме није било јасно: како је госпођица Бок уопште могла у све то да поверује?

J. A.

Илустровао: Брана Јовановић

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ:

ПОЗИВ У ПОМОЋ

У зима ми време
У веравајући ме да је добро
Али када оде
Нисам више тако сигуран
У век је исто
Она игра своју игру
А када оде
Осећам се кривим

Зашто не каже да ме треба
Знам, није тако јака као што изгледа
Зашто не видим позив у помоћ
Зашто не осећам позив у помоћ
Зашто не чујем њен позив у помоћ

Лутао сам унаоколо
По улицама овог града
Покушавајући да нађем
Смисао у свему овоме
Киша на моме лицу
Прикрива трагове
Свих суза
Које сам исплакао
Зашто морамо да скривамо осећања
Зашто се никад не сломимо и заплачемо
Све што ми треба је да позовем у помоћ
Нека ме неко, молим вас, чује да позивам у помоћ
Једино што могу је да позовем у помоћ
Не треба да се стидиш
Препусти се болу и позови у помоћ

Бићу ту када позовеш у помоћ
Зар је тако тешко позвати у помоћ
Веруј ми сад
Моја љубав ће те ослободити
Све што ми треба је позив у помоћ

CRY FOR HELP

She's taken my time
Convinced me she's fine
But when she leaves
I'm not to sure
It's always the same
She's playing her game
And when she goes
I Feel to blame

Why won't she say she needs me
I know she's not as strong as she seems
Why don't I see a cry for help
Why don't I feel a cry for help
Why don't I hear her cry for help

I wandered around
The streets of this town
Trying to find
Sense in it all
The rain on my face
It covers the trace
Of all the tears
I've had to waste
Why must we hide emotions
Why must we never break down and cry

All that I need is to cry for help
Somebody please hear me cry for help
All I can do is cry for help
No need to feel ashamed
Release the pain and
Cry for help

I will be there when you cry for help
Is it so hard to cry for help
Now put your trust in me
My love is gonna set you free
All I need is cry for help

Текст и музика: Рик Естли и Роб Фишер
Изводи: Рик Естли

ДИВЉИ ЗАПАД

После једне полицијске акције у Холивуду Ванила Ајс је оптужен због незаконитог поседовања оружја. Наиме, полицији је била пријављена пљачка у једној самопослузи и кад су тамо стигли на паркингу су затекли Ванила Ајса који се управо спремао да крене својим џипом Опколили су га и претресли, као и његова три телохранитеља који су се такође налазили у возилу. Његов менаџер је изјавио да га је на паркингу задржао неки момак који му је понудио огрлицу на продају и полиција је то погрешно повезала са пљачком. Тврди се да пиштољ који је имао носи само због самоодбране. Ако буде проглашен кривим, Ванила Ајс може да добије до годину дана затвора. Незгодно за каријеру

МУЗИЧКА ПОШТА

Драги Забавниче
Обожавамо групу „Queen" па те молимо да нам напишеш које су албуме издали

Сања и Марија

Дискографија: „Queen" (1973), „Queen II" (1974), „Sheer Heart Attack" (1974), „A Night At The Opera" (1975), „A Day At The Reces" (1976), „News Of The World" (1977), „Jazz" (1978), „Live Killers" (1979), „The Game" (1980), „Flash Gordon" (1980), „Greatest Hits" (1981), „Hot Space" (1982), „The Works" (1984), „Live Magic" (1986), „A Kind Of Magic" (1986), „The Miracle" (1989), „Innuendo" (1991) а чланови групе објавили су више соло плоча.

Драги Забавниче
Обожавам групу „Shadows". имам четири њихове плоче али знам да су издали још. Напиши ми њихову дискографију и где могу да их набавим

Кристијан из Београда

До плоча групе „Shadows" доћи ћеш тешко, али покушај недељом пре подне на диско маркету у Студенском културном центру. Њихова дискографија је „The Shadows" (1962), „Greatest Hits" (1963), „Dance With Shadows" (1964), „The Sound Of The Shadows" (1965), „More Hits" (1965), „Shadow Music" (1966), „Jigsaw" (1967), „Established 1958" (1968), „Something Else" (1969), „Shadews Of Rock" (1970), „Rockin' With Curly Leads" (1973), „Specs Appel" (1975), „The Shadows" (1975), „Live At Paris Olympia" (1975), „Rarities" (1976), „Tasty" (1977), „20 Golden Greats" (1977), „At The Movies" (1978), „String Of Hits" (1979), „Chenge Of Address" (1980), „Another String Of Hot Hits" (1980), „Hits Rigt Up Your Stre-

„Queen"

УМЕСТО ГИТАРЕ ШМИНКА

После учествовања у филму „Fickaraldo" Мик Џегер је прихватио нову улогу и то у филму „Freejack" који ће се снимати у америчкој држави Џорџији. Ово је изненадило многе, јер је Џегер после лоших критика упућених „Fickaraldu" тврдио како се више неће појављивати на филму. Певач „Rolling Stonesa" изјавио је да ће песме за нови албум групе компоновати током снимања филма и да га нови ангажман неће омести да на време припреми свој део албума

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

„Најбоља ствар у вези с музиком је у томе што можеш узети највећи компјутер на свету, али он ти неће помоћи. Јер, музика није математика..."

Елвис Костело

ПОРОДИЧНЕ ВЕЗЕ

Лајза Минели је остварила рекордну зараду током свог двоипонедељног наступања у њујоршком Рејдио Сити Мјузик Холу. Њен музичко-играчки шоу донео јој је зараду од читавих 3.826.916 долара и тиме је престигла претходне рекордере Зигфрида и Роја, илузиониста из Лас Вегаса. Поводом тога Лајза, чији је отац пре 59 година био уметнички директор овог клуба, изјавила је

– Имам дубоке породичне везе са овим местом. Изгледа да се историја заиста понавља

ПОНОВО НА ПУТУ

et" (1981), „Live" (1981), „Life In The Jungle" (1982), „Guardina Angel (Roll Over Records)" (1984), „Simply Shadows" (1987), „XXV" (1987), „20 Golden Greats" (1987), и „Stepin' to the Shadows" (1989).

Здраво.

Најлепше вас молим да објавите адресу fun cluba „Дисциплине кичме", адресу Душана Којића – Које или неку адресу на коју могу да наручим мајицу ове групе

Милица из Новог Сада

Fun club „Дисциплине кичме" још увек не постоји, њима можеш да пишеш на адресу ПГП РТБ, Македонска 21, 11000 Београд. Што се тиче мајица, још се не продају, али Која планира тако нешто.

Dire Straits се враћају на сцену новим албумом On Every Street који ће бити објављен 7 септембра. То је њихова прва плоча после Brothers in Arms. Објавили су је 1985. године и продали у више милиона примерака. На првом синглу овог албума налази се песма Calling Elvis и у продаји се нашла почетком августа. Крајем месеца Dire Straits крећу на светску турнеју која ће трајати скоро две године а планирано је да одржи између 250 и 300 концерата

Зоран Јакшић

ВРТ

ФАНТАСТИКА

Уређује
др Зоран Живковић

Војну корачницу из рагласа сменила је тиха Хачатуријанова музика. Маршал Фадјејев прихватио је то као израз добре воље домаћина. Са занимањем је посматрао америчке заставе на ветру и маринце који су му одавали почасни поздрав, а затим уђе за водичем у штапске одаје украшене мапама и компјутерским екранима.

У сали га је чекао крупан човек у униформи генерал-пуковника армије Сједињених Држава. Он испружи руку са вештo одглумљеном срдачношћу најпре Фадјејеву, а затим и његовом пратиоцу Григорију.

Генерал Патрик Дејтон, морнаричка авијација – рече домаћин. Лице му је било прекривено ситним гранчицама зноја, иако је у командној одаји посача авиона било прохладно. Шта ли га то мучи, упита се маршал.

Пошто су сала све протоколарне формалности готове – рече маршал генерал – можемо прећи на ствар, госп... овај, друже маршале. Али најпре се раскомотите. – Он показа кожни наслоњач пред собом.

Генерал Дејтон приђе компјутерској конзоли и на тренутак застаде.

– Разлог овог сусрета прилично је неуобичајене природе – рече он. – Можда је најбоље да почнем подсећањем на незгоду која се догодила у Небраски пре два дана.

Утљени метеорит срушио се у, срећом, ненасељеном крају и оставио за собом кратер од две стотине и педесет метара – подсети их ревносни Григорије. Маршал Фадјејев диже поглед према домаћину. – Штампа је, углавном, постављала питање због чега систем „Рат звезда" није функционисао – рече он. – Али, према балистичким подацима лако је закључити да је метеорит напросто био превелики.

Генерал Дејтон климну и промени тему. – Да ли се сећате пројекта „Архимед"?

Илустровао: Добросав БОБ Живковић

– упита он. Не чекајући одговор, он настави: – Прва међузвездана сонда са фотонским погоном, упућена према звезданом систему Проксиме Кентаура. Поред уређаја за научна мерења и испитивања, носила је податке о нашем систему: ласерске дискове о нашој историји, уметности. Снимке бићних и животињских врста на Земљи. Снимке овог цвећа, на пример. – Он откуца команду на тастатури и један екран се осветли, приказавши фотографију главице красуљка на црној позадини.

Фадјејев примети да се Григорије намрштио. – Признајем – рече руски маршал опрезно – да не видим какве везе има случај у Небраски са овим лепим даром мајке природе.

– Ова слика – рече генерал Дејтон – снимљена је с наше истурене базе „Томкет", са растојања од готово сто осамдесет хиљада километара.

Познато је да је „Томкет", односно „Мачак", опремљен изванредним фазним телескопима, који... – поче Григорије, али га Фадјејев ућутка једним покретом руке. – Кажите нам све – рече он.

– Цвет на слици има осам хиљада метара у пречнику и тежину од приближно седам милиона тона – рече Дејтон. – Посада „Мачка" случајно га је открила приликом рутинског снимања звезданог неба. Приметили су га јер је помрачио Марс и најпре мислили да се ради о астероиду. Други такав срушио се у Небраски. Откривен је прекасно, и зато су га наше ракете и ласери само делимично разорили. Тешко је то признати, али све доскора војне службе за систематско осматрање неба и надзор метеорита практично нису постојале. Увек смо, пре свега, пазили једни на друге. Но, вратимо се на небраски хондрит. Дакле, један његов део изгорео је у атмосфери, али читав цвет био је напросто превише масиван да би био уништен у потпуности. Његови остаци у кратеру јасно су препознатљиви. Ради се о угљенисаном делу тучка дугом сто шездесет метара.

Григорије је гледао, наједном заборавивши да су му уста широм отворена. Генерал застаде и дубоко удахну ваздух.

– Као што сте до сада свакако и сами исправно закључили, зовемо вас ради помоћи. Маршале, после удара у Небраски извршили смо систематско снимање дела звезданог неба у квадранту Проксиме. У Сунчевом систему тренутно се налази две хиљаде триста седамдесет цветова те величине: красуљака, ружа, љубичица, хризантема. Највећи део међузвезданог букета усмерен је према Земљи. Стање је крајње алармантно. Читав систем „Рат звезда" и целокупни нуклеарни арсенал Сједињених Држава нису довољни да га униште. Совјетски Савез мора нам помоћи својим потенцијалима. Морамо се ујединити у борби против опасности из свемира.

– Помињали сте „Архимеда" – рече Фадјејев тихо.

Генерал климну главом. – Оба цвета представљају тачне копије снимака с фотонске сонде, увећане много пута, разуме се маршале, ова кипа органских астероида долази нам са Проксиме Кентаури. Да ли се ради о природној појави? Или су становници тог звезданог система желели да нам узврате поруку? Можда да нам помогну да од Земље направимо врт? – Он слеже раменима. – Има у томе промиље. Зар да нам симбол мира дође главе? Али боримо се против тих чудовишних бићака. Макар то био најчуднији рат у историји. – Застао је на тренутак. – И реците хвала што нису храстови.

Посилни приђе Дејтону и нешто му тихо саопшти. Генерал се диже, извини руским колегама и на тренутак изађе. Фадјејев остаде да седи загледан у снимак свемирског красуљка.

– Шта мислите, товарише маршале? Хоће ли Врховни совјет пристати на сарадњу? – рече Григорије.

– Фадјејев је и даље гледао у екран.

– Нема сумње – рече он одсутно. – Увек смо се борили једни против других. Није ли логично да се први пут удружимо у рату против цвећа?

Григорије га погледа без разумевања. Напољу, сирене на носачу авиона почеше да завијају. Разгласе је најављивао кипу љубичица од по милион тона.

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ВОДОРАВНО: 1. Веће насеље. град – француски физичар. Симеон Дени. **2.** Справа која показује да ли је неко тело наелектрисано (мн.). **3.** Име и презиме певача са слике **4.** Мали рак – Иста слова – Којн у песми. **5.** Симбол кисеоника – Име америчке певачице Френклин. **6.** Ауто-ознака за Крањ – Конац. **7.** Врста птице, царић (мн.). **8.** Врста траве. дивљи зоб – Ознака за метар. **9.** Симбол никла – Према – Првак. шампион. **10.** Врста македонске чипке – Женски певачки глас. **11.** Наш књижевник. Душан. **12.** Река у Јужној Америци

УСПРАВНО: 1. Весело. бодро – Опет. **2.** Коцка (лат.) – Усољена риба икра. **3.** Име и презиме америчког певача – Староримски ситан новац. **4.** Рам – Опушак – Симбол индијума. **5.** Брањеник – Скраћено муслиманско мушко име (Алија). **6.** Иницијали сатиричара Домановића – Птичица (песн.) – Име глумца Гиниса. **7.** Побратимски однос. **8.** Место на острву Цресу. **9.** Академија за казалишну уметност (скр.). **10.** Птица грабљивица. **11.** Експеримент. **12.** Ауто-ознака за Ниш – Свеза

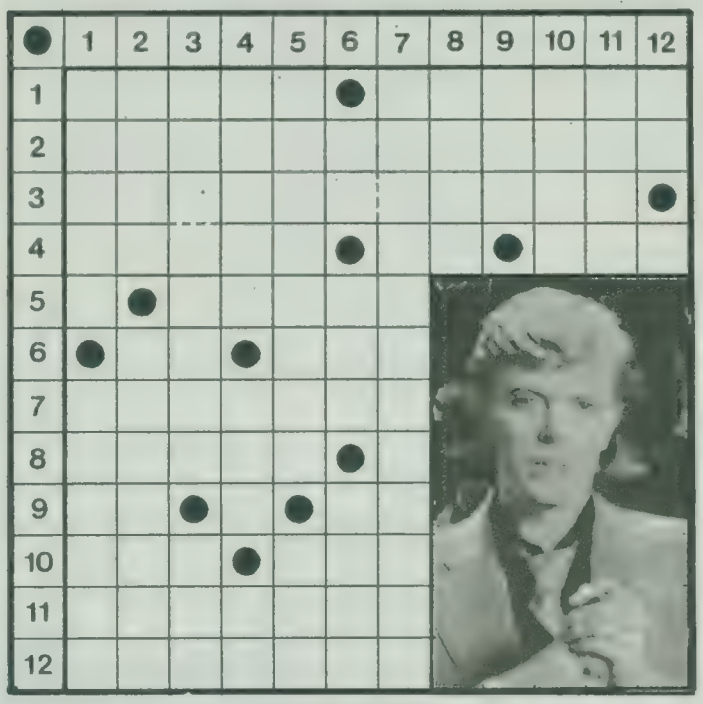

ЗАГОНЕТНА СИЛУЕТА

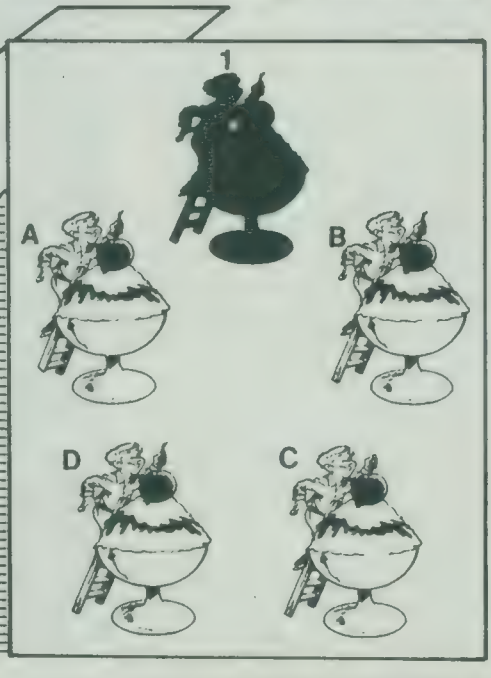

Којем од четири цртежа одговара горња силуета?

РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

Плаве ноге, луда глава

ВИСОКО ЛЕТЕ, ДУБОКО РОНЕ

Птице које се са двадесет метара висине обрушавају у море и роне до десет метара дубине да би се потом једва извукле горе толико су одважне да су их људи прозвали – лудама!

Међу девет врста луда – или блуна, како се још зову а то је реч истог значења – најнеобичнија најупадљивија и највећа је плавонога, или латински Sula nebouxii. Та крупна морска птица, само нешто мања од метра и са крилима распона метар и по, има бело перје са сивкастим „мрљама" и смеђим врховима крила. Дугачак, шиљати кљун црн је и прелива се у модро, али оно по чему је баш ова птица чудо невиђено јесу њене јасноплаве ноге!

Одакле, уопште, плава боја, када у природи и не постоји такав пигмент? Објашњење лежи у области физике. Изгледа да плаветнило блуниних ногу потиче од разлагања светлости кроз безбројне грануле (зрнца, лоптице) у кожи која је код ове птице крцата црним меланином. Па ипак ни ово објашњење не задовољава сасвим природњаке, па тако блунине ноге остају до даљег још једна зачкољица природе!

Иначе, постоји и блуна са јаркоцрвеним ногама, али, ма како да изгледају „парадне" те ноге за научнике нису много занимљиве пошто су им јасне: боја потиче од огромних количина каротина, баш као у шаргарепи, а уз то, ове блуне нипошто нису у природи једине које имају црвене ноге, такву боју „носе" и роде и разне чапље

А откуда овако лепим птицама погрдно име блуне или луде? Тако их зову на свим језицима, што значи да су их људи у разним крајевима света „почастили" истим, ружним називом. Зашто?

Доброћудне, а свађају се

Познато је да су блуне – лудо одважне. Са огромних висина, то може да буде и двадесет метара, оне се обрушавају, често потпуно вертикално, у море да улове рибу, своју омиљену храну. Али, за разлику од корморана који кроз море прате рибу док је не шчепају, блуне настоје да посао под водом обаве што пре, па се зато још из ваздуха устреме на јато и грабе. Оне понекад зароне и до десет метара дубине, а после једва изроне! Али, ипак изроне. Међутим, изгледа да их не називају лудама због овако беспримерне храбрости, него због једне њихове друге особине која је одиста погубна не плаше се људи

Ово звучи чудно, али људи су се показали као највећи непријатељи многих врста на Земљи, поготову птица. Тако су на појединим острвима, рецимо на Маурицијусу, необичне, крупне птице као што је додо платиле главом исту особину коју имају и блуне. Нису зазирале од „дошљака" на две ноге, који су их убијали моткама!

. Блуне које се уопште не плаше људи, склањају се, међутим, саме од себе: увек стоје на удаљености већој него што је дужина кљуна јер разлог за свађу непрестано је „у ваздуху", а најчешће због места за гнездење. Међусобне свађе и туче често избијају, а последица те узајамне нетрпељивости је да се блуне гнезде на најнеприступачнијим и најскровитијим местима, па макар биле то и потпуно стрме литице изнад мора Зар, ето, нису луде?!

Све блуне спадају у породицу пеликана за коју је најиз-

Нежан поглед родитеља све говори о брizи и пажњи којом плавоноги обасипају своје јединче

Ово су маскиране блуне, назване тако јер су им очи и кљун уоквирени модро-црном бојом. Али, шта им то вреди кад немају плаве ноге?

разитија особина што су им сва четири ножна прста повезана пловном кожицом. Те су птице распрострањене по многим морима, а једна њихова врста, бела ласанска блуна која живи на обалама близу Единбурга, понекад, истина ретко, зна да долети и до Јадранског мора.

Женке су крештавије

Плавоноге су за своје место под Сунцем одабрале Тихи океан и запоселе његова острва, од Калифорније до Перуа, укључујући и чувено острво Галапагос. По многим особинама, не само по боји ногу, ове блуне „господског" држања различите су од других. Тако је плавоноги мужјак необично веран супруг и када одлучи да заснује породицу, пажљиво бира „младу". Јер, он се жени за цео живот – или приближно цео. По томе му је у крилатом свету сличан још само лабуд.

Иначе, трапав када је на земљи, једва се гега пошто му сметају пловне кожице, тај господар неба и мора постаје изузетно грациозан играч док се удвара. А и плавонога зна да покаже да ли пристаје или не. Ако јој се будући дечко не свиђа, она повије главу под његов кљун, што значи „да".

Они и разговарају. Гласови мужјака и женке различити су, што није случај код осталих птица. Његов је дискретнији, више налик на неке пригушене звиждуке, док она крешти и галами да се све ори. Када завршe свадбени плес, што значи да су целом плавоногом свету објавили своје венчање, повлаче се на неко „лудо" и неприступачно место, па он прави гнездо од гранчица и алги, шкољки, отпадака из мора, чак и делова рибарских мрежа.

Блуне плавих ногу снесу једном, а може и три пута, годишње по јаје. Током четрдесет дана на јајету леже и мама и тата наизменично, а затим се излеже полуждраво птиче сиве боје и затворених очију. За три дана оно проспе да, а за две недеље прекрије се белим папиром као да је умотано у памук. Пошто се оба родитеља неуморно од зоре до мрака труде да га што више кљукају, једине брзо напредује. Ако се за три месеца оно не разболи или га не нађе и поједе игуана, бело перје почиње да тамни и да се претвара у прави перје. То је и час када његове до тада сиве ноге као неким чаробним штапићем полако добијају дивну, небескоплаву боју његових родитеља. Још мало и оно ће само полетети према мору и риби.

Родитељи као родитељи оставиће му и гнездо, а они одлазе на неко друго једнако рудачко место. Тако се ова врста понавља већ пуних 100 милиона година. Јер блуне су изузетно стари становници наше планете. Сматра се да им је првобитна домовина била Мађарска у којој данас нема ни мора ни морских птица.

Припремила ***М. Крстуловић***

Плавоноги пар у свадбеној игри без тешкоћа је ухваћен камером јер, као и остале „луде", они се не плаше људи

И црвене и плаве ноге једнако су живописне, али само су плаве чудо природе за које не постоји право објашњење

ЈА ♥ ПТТ

Уређује: Вито Недељковић

Прва клапа

У новинама се често може прочитати изјава неког глумца или режисера да је „пала прва клапа филма". Шта у ствари овај израз значи?

МЕЛИТА
Н. Милошево

Овај израз користи се у филмској терминологији и означава почетак снимања филма. Када је у студију или ван њега све спремно за снимање, пред камеру стаје један из екипе филма са таблом на којој пише који се кадар снима и који пут. Он о таблу удара прикаченом полугом при чему се чује мукли клап-ударац, који остаје као звучни запис на траци. Клап-табла је потребна не само због тога што се поједини кадрови филма не снимају један за другим онако како их видимо на екрану, већ и зато што се кадар најчешће и понавља, просечно шест пута. У жељи да снимање обаве што боље, неки режисери снимају један кадар и по тридесетак пута! Типичан је пример Чарлија Чаплина: да би добио коначну верзију кадра, он га је у просеку снимао 33 пута, што је за 3000 метара ефективног филма износило негде око сто хиљада метара утрошене траке. Резултат је познат – Чаплинови филмови су ремек-дела филмске уметности.

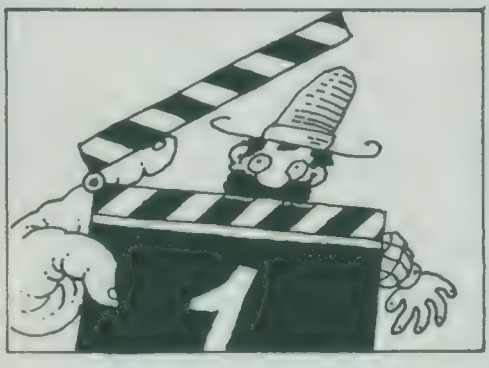

Изузетак потврђује правило

Изрека „изузетак потврђује правило" увек ми је изгледала нелогична, мада је сви употребљавају у том облику. Да ли је тако или је то само мој утисак?

ИЛИЈА ДОНЧИЋ
Светозарево

Ова изрека коју тако често наводимо прилично је нелогична, у праву си. Вероватно се ради о погрешном преводу са латинског. Она гласи: „Excepto probat regulam – што, у ствари, значи, изузетак проверава или ставља на пробу правило. Али, ова изрека се у нашем језику као и у француском, енглеском, уврежила како се уврежила и тако се употребљава, ма како звучала нелогично на „поглед".

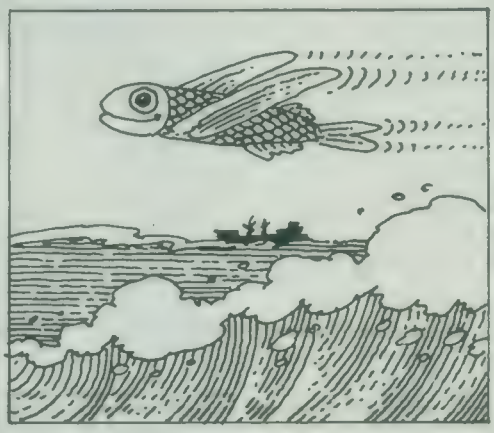

Стари Римљани су тачно знали на шта се ова изрека односи и код њих је она имала сасвим логичан смисао, и гласи: „један изузетак нагони мислиоца да провери читаво правило".

Петао и бабље лето

У чему је симболика петлова који најављују дан, и занима ме када се јавља „бабље лето"

ПАВЛИНА САЗДОВА
Охрид

Петао је симбол гордости, што потврђује његово држање а налази се и у амблему Француске, отуда чувени француски галски петао. Петао је и соларни, сунчев симбол, јер његов пој најављује излазак сунца.

Бабљим (бабиним) летом називају се топли јесењи и зимски дани, по старом веровању, посебно они од Петковдана (27. 10) до Митровдана (8. 11). Иначе, по старословенском веровању, баба је била демонско биће. Њено име сачувало се и у неким називима, на пример, планина Баба у Херцеговини и у Србији код Параћина, у западној Македонији Тресибаба...

Костоломац

Зна ли се коме је пало на памет да измисли бицикл, или је то изум који је настао из потребе човека да лакше превазилази раздаљину

САША КАТИЋ
Кикинда

Бицикл је настао као потреба за превозним средством. Не зна се коме је „пало на памет" да га направи, али се први пут појавио на изложби у Паризу 1818. године као дрвени оквир са два дрвена точка без педала. Назван је тада „коњићем за забаву". Овај изум је

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Кристина Трифунов, Љубе Стојановића 36/I, 11000 Београд – 13 година, воли хеви метал, а највише групу GUNS 'N' ROSES.

Јосипа Шафарик, Гробљанска 15, 22230 Ердевик – 10 година, навија за „Партизан", сакупља салвете, постере, лутке и значке.

Анета Тргачевска, Антон Попов 6/II/11, 91000 Скопље – сакупља постере, воли музику, спорт и путовања.

Татјана Топић, Ваљевска 7/12, 70101 Јајце – 13 година, воли музику, сакупља постере.

Јасмина Никшић, Данко Митров 16/4, 71000 Сарајево – 12 година, сакупља салвете, значке, марке, украсне гумице и постере, обожава Мадону.

Дубравка Делић, Бориса Кидрича 1, 21480 Србобран – сакупља постере Џејсона Донована и навија за Црвену звезду.

Тамара Љубоја, Омладинских бригада 28/17, 11070 Нови Београд – 13 година, дописивала би се са децом широм Југославије која воле „NEW KIDS ON THE BLOCK" и животиње

усавршен 1840. године, када је неки ковач из Шкотске на дрвеном моделу начинио педале уместо узенгија. Ипак, најближи појму бицикла био је француски велосипед са предњим точком незнатно већим од задњег. Педале су се налазиле на предњој главчини точка, и била је права вештина узјахати овај изум, још већа возити, а највећа сићи с њега. Због тога је назван костоломац!

После костоломца направљен је бицикл „четврт новчића" јер је имао предњи точак далеко већи од задњег и уместо челичних дрвене точкове са гуменим обручем.

Бицикл налик данашњем, с педалама и ланцем, и то најбољи модел такозвани Лусонов, настао је у Француској 1873. Касније су додавани кугличасти лежајеви, покретни управљач, две пнеуматске гуме, јача кочница.

Јеловник за корњаче

Добила сам за рођендан две зелене корњаче које зову и водене. Али сам у недоумици, не знам чиме и како да их храним. Одговорите ми брзо, плашим се за своје миљенице.

ОЉА
Пљевља

Све врсте корњача, па и ове твоје, које су пореклом из Америке, су сваштоједи. Дакле, једу разне биљке, али и инсекте, мале рибе, па и чисто месо, наравно, тако уситњено да могу да га прогутају. Свим овим можеш слободно да храниш своје љубимце, али су неки стручњаци скренули пажњу да у томе треба бити пажљив, јер када је храна у питању, ретко која животиња уме да се контролише. Другим речима, уколико имају обиље хране, најчешће се преједу, што доводи до поремећаја у организму. Корњаче које ти имаш не остају увек малене како се погрешно мисли, него могу да нарасту чак до тридесет центиметара, зависно од услова и начина живота. Ако се преобилно храни, корњача расте веома брзо, због чега њен оклоп постаје неприродно мек.

Илустровао: Љубомир Милојевић – Љубац

Хоћу да се тетовирам!

Напунио сам 15 година и одлучио сам да се тетовирам. Занима ме да ли том приликом могу да се заразим, односно да добијем сиду или неку другу болест? Желео бих да ми одговорите шта ви у редакцији мислите о овој мојој намери.

ЕНКО
Сарајево

Уопште није важно шта ми у редакцији мислимо о тетовирању, много је важније кад бисмо знали разлоге због којих желиш да то урадиш. Није ли то само тренутна одлука због које ћеш се једног дана горко кајати. Многи дечаци твојих година се тетовирају а разлози су: љубав (доказивање верности), тетовирање неког тренутно популарног симбола, или читаве слике. Уместо убеђивања да се не тетовираш, скрећемо ти пажњу да многи тетовирани касније пожеле да се ослободе несмотрености из пубертетског доба.

Тетовирање може да има и непријатне здравствене последице. Боје за тетовирање, на пример, могу да изазову алергију, али свакако је већа опасност што се иглама за тетовирање може пренети сида, хепатитис (вирусна жутица) или нека трећа заразна болест. То је заиста ризик о којем мораш добро да размислиш.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

УКРШТЕНЕ РЕЧИ: варош, Поасон, електроскопи, Дејвид Боуви, рачић, рр, ати, о, Арета, кр, нит, палчићи, овсик, м, ни, к, ас, оја, алт, Васиљев, Ориноко.

ЗАГОНЕТНА СИЛУЕТА: „Д".

YU ISSN 0032-339X

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2069

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НИП „Политика"
др Живорад Миновић

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

Помоћник главног уредника
Славољуб Кецић

Уредник стрипа
Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник
Соња Јашовић

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић.

ТЕХНИЧКА РЕДАКЦИЈА:
Душан Глушац, Радоје Савић, Зоран Петканић и Радана Весовић

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" – редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК" Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Месечна 129,00 динара, тромесечна 387,00 динара, полугодишња 774,00 динара, годишња 1.548,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Месечна 258,00 динара, тромесечна 774,00 динара, полугодишња 1.548,00 динара, годишња 3.096,00 динара.
Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875, уз обавезну назнаку НИП „Политика" – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ – ГОДИШЊА:

САД	USD	139.–
СР НЕМАЧКА	DEM	237.–
ШВЕДСКА	SEK	852.–
ФРАНЦУСКА	FRF	807.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF	202.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НИП „Политика" код БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ, Деоничарско друштво, Главна филијала, „ИНВЕСТБАНКА" – Београд, на рачун број: 60811-623-63-257310-999-00054, уз обавезну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

ОБУЋИТЕ ДЕНИСА

РАФ

МИШКИН КУЋИЦА

ПИЏАМА

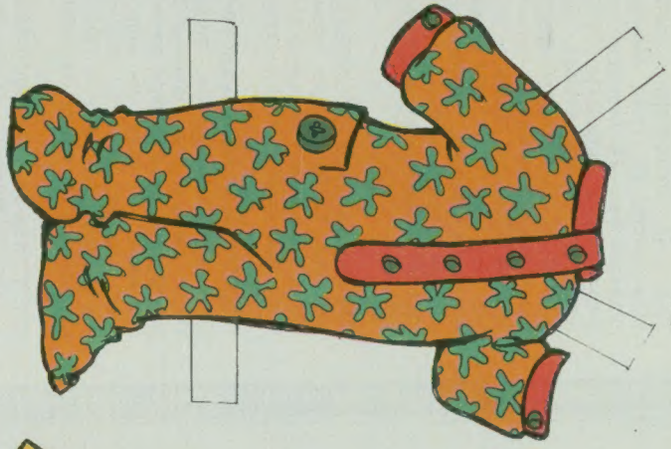

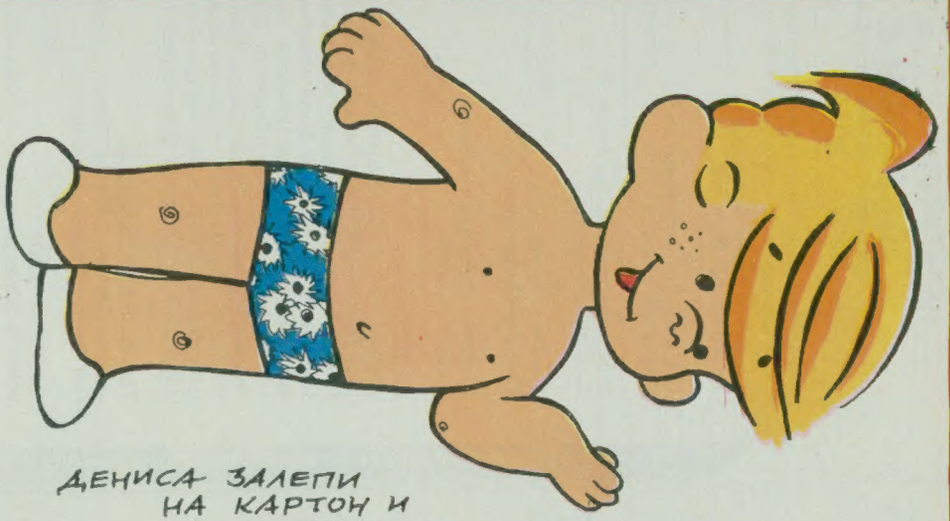

ДЕНИСА ЗАЛЕПИ НА КАРТОН И ИСЕЦИ

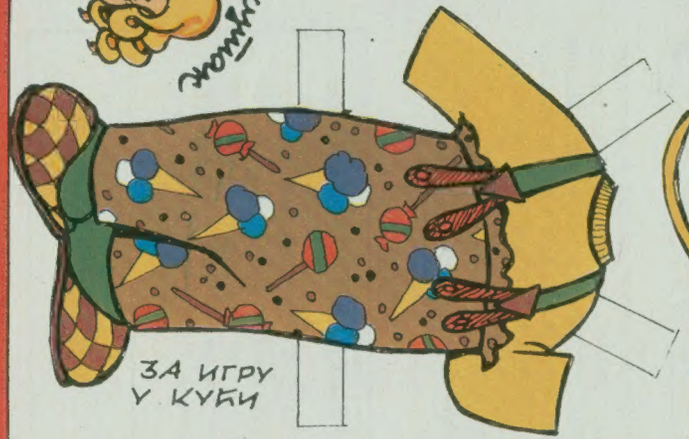

ЗА ИГРУ У КУЋИ

ЗА ИГРУ У ДВОРИШТУ

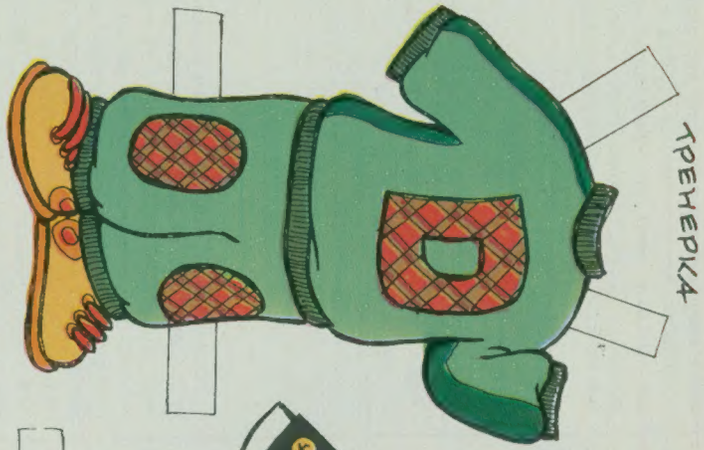

ТРЕНЕРКА

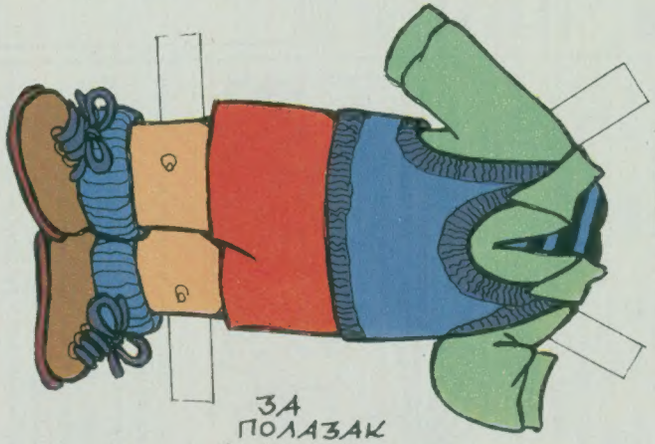

ЗА ПОЛАЗАК У ШКОЛУ

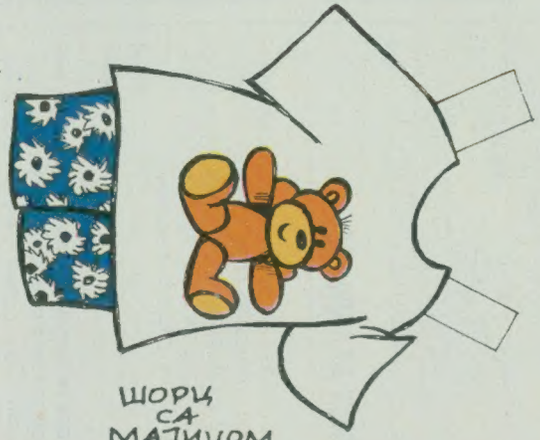

ШОРЦ СА МАЈИЦОМ

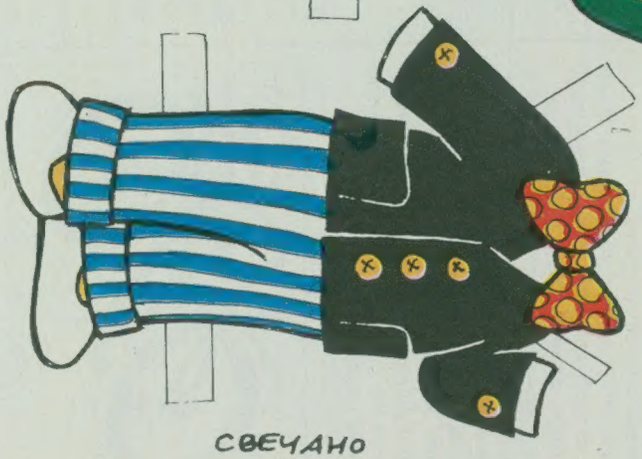

СВЕЧАНО ОДЕЛО

ВЛС 91

РЕКЛИ СУ...

Ниједан од оних који су се издигли на виши положај, богатством или почастима, није заиста велик. Зашто онда изгледа велик? Зато, јер мерите пиједестал заједно с човеком.

Сенека
римски филозоф
(5–65)

Кад немамо оно што волимо, треба да волимо оно што имамо.

Роже Биси-Рабитен
француски сатиричар
(1618–1693)

Боље је да ти завиде него да те жале.

Херодот
грчки историчар
(484–424. пре н.е.)

Учење је исто што и веслање уз реку: напредуј или ћеш све изгубити!

Кинеска пословица

Има много оних који верују да поседују таленат за владање, само зато јер владају.

Наполеон
француски цар
(1769–1821)

Најуноснија трговина би била кад би људи могли да се купују за онолико колико заиста вреде и да се продају за онолико колико мисле да вреде.

Морис Таљеран
француски политичар и сатиричар (1754–1838)

Здрав човек има стотину жеља. Болестан само једну.

Антон Чехов
руски књижевник
(1860–1904)

Вера у себе је прва тајна успеха.

Раф Емерсон
амерички филозоф, есејиста и песник
(1803–1882)

Само искреност особа које нас воле може да нам се допадне. Искреност осталих напада. Искреност остаје безобразлуком.

Андре Мороа
француски књижевник
(1885–1967)

Нема већег терета од терета успомена. Можда и због тога старци ходају лагано и погнутих леђа.

Алесандро Манцони
италијански песник и романописац
(1785–1873)

Велики уметник може да наслика велику слику и на малом платну.

Чарлс Ворнер
амерички есејиста
(1829–1900)

Време је новац. Многи то схватају буквално и њиме плаћају своје дугове.

Џош Билингз
амерички књижевник
(1818–1885)

Илустровао: Петар Радичевић

WALT DISNEY
МИКИ

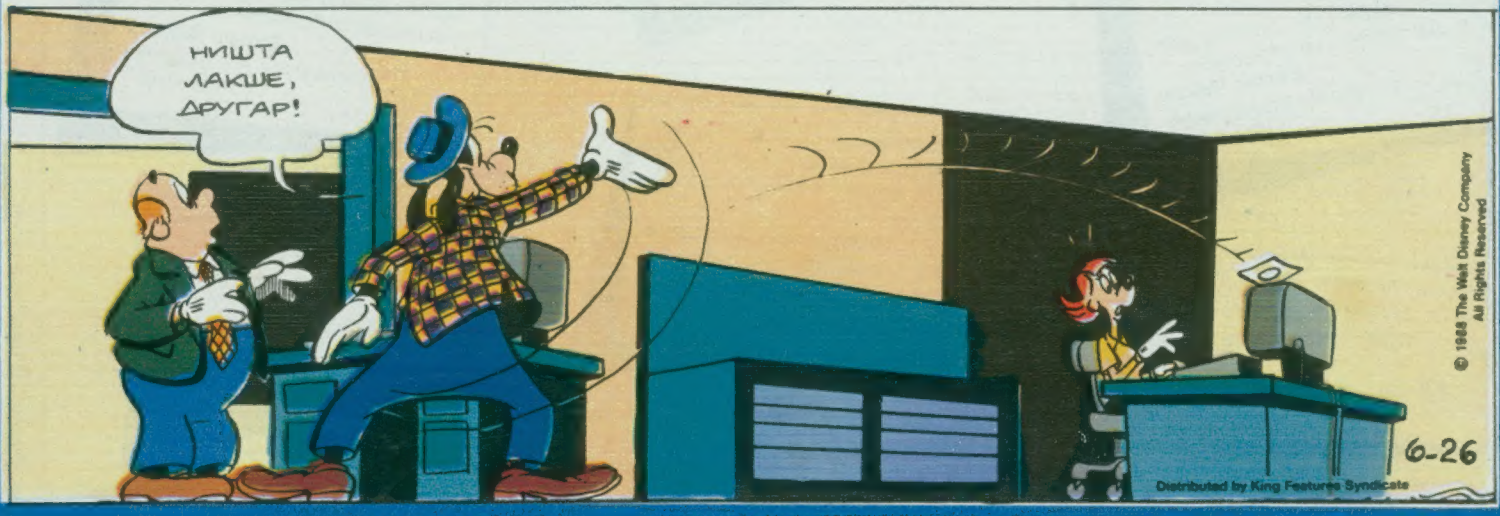

© 1988 The Walt Disney Company
All Rights Reserved

Distributed by King Features Syndicate